

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 3
Wext : 15.10.1981
Hejmar : 35
Bîha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Ji vir salek berê şervanê azadiyê, mamosteyê hêja Metin AKSOY ji aliyê Cuntaya faşist da, di dawiya lêdan, teda, kurtan û ezyetên giran da hate kuştin. Lê belê, sedemê kuştina Metin evan yekan bûn ku, Metin xorteki hêja, bawermend û şoreşger bû. Wi bawerîya xwe bi tekoşina rîzgariya-netewîya gelê me anibû. Wi disa bawer dîkir ku, gelê Kurd tenê di pêşengîya hêzên sosyalist da wê bihîje azadî û xîlasiya xwe. Bi vê armançê va Metin xwe bi mal, can û namûsê va xîste nav tevgera sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê. Di nav vê tevgerê da bi gavên bawermendî û pêt va meşîya. Lê iro, Metin bi me ra bi laş û gewde va nemeşe ji bi bir û bawerîya xwe va bi me ra dimeşe, bir û bawerî xeysetê wi yê bilind bûye çîre û şemdanê bê wêsan û rîya me ronî dîke.

Gelê me yê Kurdistan, yê ku di bin nîrê koletiyê da teda û lêdanên giran dibîne, pêvîste bawerîya xwe bi vi ewlêdê xwe yê hêja, serbilind û şoreşger bîne û di vê rîya ku wi têda serê xwe daniye da bi gîştî refên xwe xurt û hêz bike û bimeşe.

Metin, li bajarê Agriyê (Qerekilîsê) da ji diya xwe dibê. Mal û malbatên Metin wek piraniya mirovên Kurdistanê, di nav xizani û tînebûnê da bûn. Metin ji di nav vê tînebûnê û xizaniyê da mezûn bû. Lê wi ev xizani, tînebûn û paşdamayîne tu caran ji bo gelê me wek qederek nedît. Wi çêve xwe vekir û li du bersiva van yekan hesiya

û di nav tevgera sosyalist da ciyê xwe girt û ji bo azadiya gelê xwe şer kir.

Welatê me Kurdistan ev hezar sale ku ji aliyê dewletên kolonyalist da hatiye parva kirin. Wan di nav welatê me da sinor û bend danine, gelê me ji hev veqetandine. Heyinên me yê bînerdîn û sererdîn talan kirine. Iro li Tirkîyê heyinên bînerdîn: sîfar, paxîr, heşin, komîr, xasîma nîft bi tevayî ji Kurdistanê Tirkîyê tê berhev kirin. Li perçên Kurdistanê yê din ji eva yeka usaye. Welatê me ne tenê di warê heyinên bînerdînda, lê di warê heyinên sererdîn da ji zef dewlemende. Çavkaniya çem û avên here mezin ji Kurdistanê dertê. Çiya û baniyên Kurdistanê bo pezxweykirinê pir dewlemende. Deştên çandmîyê bêhesabî. Lê xêr û fêda dewlemendiya welatê me qet nagihîje gelê me.

Tenê bi kêrî dewleta kolonyalist û destbîrak û hevkarên wan, axa, şêx û begên kevneperestên Kurd tê. Ev dewletên kolonyalist û kevneperest ne bi tenê di warê aborî da, ûsa ji di warê siyasî û civakî da welatê me paşda hiştine. Wan dirok, çand, zman û literatûra me qedexekirne. Ew ji qisekirin û hinbûna zmanê me ditirsîn. Ew, dixwazin dirok û çanda me ya dewlemend wunda bikin. Pîr mixabin, ku ew armanca xwe nikarin bibin serî.

Evan dewletên kolonyalist berê da xwestine ku gelê me yê serbilind û mîrxas bi darê zorê ji xwe ra bikin kote û

xîzmetkar. Lê gelê me tu caran evan yekan qebûl nekiriye. Tîm û daim li dijî van zordestî û lêdanan dengê xwe bilind kiriyê. Ji bo stuxwarnekirina van yekan gelê me hatiye qirkirin. Bi sedhezaran mirovên me hatine kuştin, hên ji tîm kuştin.

Dewleta Tirkîyê ya iroyin bû warîsê dewleta Osmanî. Iro dewleta Tirkîyê alîkî da xwedantî li diroka dewleta Osmanî dîke, alî dîn da ji wextê di warê navnetewî da dikeve tengasiyê bêdeng dibîne û dibêje: "Evan yekan berya me çêbûne." (Mesele: Doza gelê Ermenî ji van yeke.) Lê iro derew û vîrên dewleta Tirkîyan bi hemû tazîtiya xwe va eşkere ye. Li ber çêve cihanê bê heyayîyekê mezin va hebûna gelê Kurd înkâr dîkin. Gelê Kurd ji mafê netewî-demokratîk, he ta ji mafê mirovatîyê bêpar hiştine.

Iro di cihanê da tu gelek, wek gelê me di bin teda, ezyet û zehmetên gran da nîne. Di Rojhilata Navîn da 20 milyoni zêtir Kurd li ser axa Kurdistanê diji. Lê ev dewletên kolonyalist yê ku Kurdistanê di nav xwe da parve kirine, li ber çêve dinê dixwazin gelê Kurd qirbîkî û wi ji deftera dirokê derxin.

Tu ewledeki Kurd vê yekê ra stuyê xwe xwar nake. Metin ji ji van yekan ra çêve xwe negirt û stuyê xwe xwar nekir. Metin, baş zanibû ku rîya rîzgari û azadiya gelê Kurd da şer kirin tîşteki nehêsaye. Wi zanibû ku ev rê rîyekî dijwar û çê-

tîne, tê da, mîrîn û tekoşîn heye. Berê da ji gelê Kurd ji bo xîlasiya xwe zor xebitiye û şer kiriyê. Wi çetîmayîyên mezin ditiye, di vê rê da, bi sedhezaran qurban daye. Ew zanibû ku ji vir şûnda ji wê di vê rê da qurbanên azadiyê bînin dayin.

Rîya şoreşê rîyekî ne hêsa û rehete; rîyekî dijwar kavil û berware. Di vê rê da teda, lêdan, ezyet, zindan kuştin û mîrîn heye. Hinek mirov bê ditina serketina şoreşê şehîd dîkevin, hinek ji roja serketina şoreşê... Lê diroka şoreşê tu car van ewladê xwe yê şervan, mîrxas û serbilind birnake. Navên wan bi tipên zêrinva di nav rûpelên xwe da diparêze.

Heval Metin, bi zanîna van yekan va şerdîkir. Wi meniya azadiyê baş zanibû. Wi dost û dijminên gelê Kurd baş ji hev cudadîkir û ew rind nasdîkir. Wi zanibû ku, ji bin nîrê kolonyalizmê xîlasbûyin dawîya pîrsên çînî û civakî nayne. Metin, şoreşa netewî-demokratîk di pêşengîya çînê karker da pêwîst didît. Bi ditina van yekan va wi hêzên feodalên (axa, şêx û began) Kurd yê ku destbîrakên hêzên kolonyalistin tu caran wan dostê gelê Kurd nedihesiband. Ew di nav refê dijminên gelê Kurd da didît. Wi disa bawer bû ku, bi tenê gelê Kurd di pêşengîya tevgera çînê karker da wê bihîje azadî û rîzgariya xwe. Wi di pêşengîya tevgera sosyalist da civakeke aza û sosyalist pêwîst didît.

(Dûmahik li Rûpela 9'an)

NAMEYÊN XWENDEVANAN

Billincimiz Daha da Bileniyor

Temmuz, Ağustos arasında iki hafta Türkiye'de kaldığım süre içinde faşist cuntaya karşı halkın kini ve hoşnutsuzluğu ile ilgili izlenimlerim şunlardır:

Türkiye'de ve Kürdistan'da faşist cuntaya karşı emekçi yığınların tepkisi gün geçtikçe yoğunlaşmaktadır.

Artık eskisi gibi halk "ordu herşeye muktedirdir", "ordu tarafsızdır", "ordu terörü engellemek için iktidara el koydu" gibi faşist generallerin demagojilerine kanmamakta, sadece bunların sömürü düzenini ayakta durdurabilmek, işçilerin emekçilerin, Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin gelişen mücadelesini geçici olarak engellemek, yığınları daha da fakirleştirmek, tekelci burjuvazinin karlarına kar katmak için iktidara elkoyduğunun bilincindedir

Yığınların faşist cuntaya ve düzene karşı gelişen hoşnutsuzluğunu alanlara seferber etmek hayli güçleşmektedir. Çünkü geçmişte birçok siyasi örgütün halk adına, işçi sınıfı adına yaptığı yanlış eylemler halkı sosyalistlerden, devrimcilerden soğuttu. Ancak günün koşullarına göre halkın istemlerini faşist cuntaya karşı hoşnutsuzluğunu, kinini seferber edip örgütlemek için de mücadele sürüyor.

Devrimciler arasında sosyalist hareketimizin saygınlığı gün geçtikçe artmakta ve faşist cuntaya karşı koyduğu ilkeli, tutarlı siyaseti kavranmakta saflarımız daha da bilinçli unsurlar tarafından sıklaşmaktadır. Geçmiş dönemde yapılan ve halen de yapılmakta olan hatalar buna neden olan siyasetlerin tabanlarında da tepkiyle karşılanmaktadır. Ortak cephenin kurulmasını engelleyen tavırlar eleştirilmekte ve düzeltilmesi istenmektedir.

İşçiler, emekçiler geçmiş dönemde grevlerde, fabrikalarda sömürü düzenine karşı dişe diş mücadele veren, sömürü düzenini yıkmak için verilen mücadelede yerini alan yığınlar artık tüm siyasi örgütlerin dağılmasını kaldıracak ortak bir cephenin oluşturulması için istemlerini dile getirmektedirler.

Faşist cuntanın ekonomik ve ağır vergi baskısından en çok rahatsız olan ve payını alan küçük burjuvazinin cuntaya karşı kini yoğunlaşmakta, bir-

an önce cuntayı iktidardan uzaklaştıracak güçlerle birlikte hareket edeceğini, faşist cuntaya karşı kurulacak bir ortak cephede yerini alacağını göstermektedir.

Kürdistan'da kurulacak olan Anti-empyralist, anti-sömürgeci, anti-feodal ve Türkiye genelinde kurulacak anti-empyralist, anti-faşist, anti-sovenist bir cephenin kurulması faşist cuntaya ve sömüren güçlere karşı vurulacak en büyük darbedir. Ancak o zaman demokratik bir Türkiye ve özgür Kürdistan doğabilir ve halklarımız sömürsüz bir düzende kardeşçe yaşayabilirler.

Dostça selamlar..

i.

Halklarımız Hesap Soracak

Değerli arkadaşlar,

Empyralistlerin, çıkarlarının çakıştığı türk tekelci burjuvazisiyle, Türkiye'de at oynatabilmek için istedikleri huzurlu bir ortamı. Bu özlemlerini gerçekleştirmek amacıyla başa getirdikleri faşist askeri cunta baskı, zulüm, işkence ve katliamlarla, her türlü politik, sendikal çalışma yasaklanarak, Türkiye'yi bu güçlere güllük-gülistanlık yapmıştır. Cunta bu görevi başarmıştır. Empyralistler, tekeller cunta gittikten sonra huzursuzlukların yeniden oluşacağını pek iyi bildiklerinden, şimdiden cuntadan sonraki hesaplar peşindedirler. Çünkü cunta ergeç defolacak ve gerici güçler bugün Türkiye'sini belki bir daha bulamayacaktır. Zafer emekçi halklarımızın olacaktır. Yıllardır sınıflarüstü gösterilmeye çalışılan vatan, millet koruyucusu -ki bu demagojilere, ideolojilerindeki zaaflarından dolayı kimi sol gruplar da hizmet etmişlerdir- halklarımızın şirin gösterilmeye çalışılan ve faşist generaller yönetimindeki türk ordusu bugün halklarımızın kan kusturmaktadır.

Cuntanın işkence ve tutuklamaları devam ediyor. Hapishanelerde tahliye edilmiş arkadaşların belirttiklerine göre, polis sokakta topladığı her kişi için 1000 TL.sı ile ödüllendiriliyor. Bu ekonomik sıkıntılar

içindeki polisi her türlü adiliğe teşvik eder.

Hiç bir suçlu olmayan, yakalanan örgüt sempatanları belirli odalara toplatılıyor. Tutukluların önlerinde, üzerleri silah, mermi, bomba dolu masalar. Bu şekilde basın yayın mensuplarına gösteriliyorlar. Arkasından, TRT'de, basında "işte gelmeseydik memleket ne hale gelecekti" şeklinde propaganda- lar..

Siyasi tutuklulara mutlaka işkence yapılmaktadır. En yaygın yöntem elektrik işkencesidir. Tutuklulara genellikle, artık kokmaya başlamış az bir yemek veriliyor. Hapishanelerde rütübet, bit, pire, tahtakurusu vs. şeyler tutukluların sağlığını tehdit etmektedir. Hastalanan tutuklular kesinlikle doktora götürülüyor. Ölen kişiler kimi zaman ailelerine teslim edilmemektedir. Halk içindeki söylentilere göre, İstanbul'da, boş arazide 5 ceset bulunmuştur.

Kürdistan'da baskılar çok daha yoğundur. Yoksul köylülerimizi, zamlar, ağır vergiler yetmiyormuş gibi "orduya yardım" adı altında zorla para toplatılarak soyuyorlar.

Örneğin: Bingöl'ün bir köyünde, ilçe karakolu tarafından para toplamak üzere, bu köyden üç kişi görevlendiriliyor. Ancak bunlar belirlenen parayı toplayamıyorlar. Neden sorulunca "köyümüz yoksul" cevabını veriyorlar. Bunun üzerine köylüler dayaktan geçiriliyor. Görevlendirilen bu üç kişi ilçe karakoluna götürülürken yolda elleri bağlı olarak ayaklarından ağaca asılıyorlar. Uzun müddet bu şekilde kalyorlar.

Aynı köyde silah bahane edilerek köylülere işkence yapılıyor.

Cunta gittikçe teşhir oluyor. Faşizm baskı yapmadan iktidarda duramaz. Bu tepkilerin yükselmesine yol açacaktır. Bunalım derinleşiyor, bunlar bunalımı atlatamayacaklardır. Halklarımıza yükledikleri sıkıntılar kapitalizmin ve sömürgeciliğin hızla teşhirine yol açacaktır. Kaybettiğimiz çok şey yoktur. Bilincimiz daha da biliniyor. Faşizm yıkılacak, gelecek aydınlık yarınlar emekçi halklarımızın olacaktır.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.
Kahrolsun Faşizm!

38'i Yeniden Yaşıyoruz

Sevgili oğlum,

Köyde hergün işkence ve ızdırıp içerisindeyiz. Çünkü 12 Eylül'den sonra Köye askerler ve komutanlar geldiler. Bizi okulda topladılar. Bize ders vermeye başladılar diyorlardı "ay Türk evlatları sizi kandırıp dostlarınıza karşı düşman gösterenlere ve bizi bölenlere inanınmayın. Biz dostlarımızı ve düşmanlarımızı öğrenmek zorundayız. Bizim düşmanımız Rusya'dır. İyi bilin dostumuz da Amerika'dır. Çünkü bize her yardımcı yapıyor asker yiyeceklerinden sivil idaresine kadar. Tabii durmadan anlatıyorlardı bizim çoğumuz anlamazdı Türkçe bilmediğimiz için biz bu kadarına razı idik ve ondan sonra günde iki üç defa helikopter geliyordu. Bir kaç defa da köyde ele geçirdiklerini şehire götürdüler. Yanı Elazığ'a orada meydana bırakıyorlardı. O gün öncede bir gün kalktık ki köyün etrafını jandarmalar sarmış ellerinde birşey bağırıyorlardı. Herkes nufusunu alsın okulun bahçesinde toplansın mecburi küçük büyük ve genç bebek ihtiyar demeden hepsinin nufus yoklamasını yaptılar. Ve bizi sıraya dizdiler aç susuz sıcak güneşin önünde akşama kadar beklettiler

Oğlum, biz bu günleri önceden de yaşamıştık. Çünkü otuz sekizde de istediğini kursuna diziyorlardı. İstediklerini süngülüyorlardı, istediklerini asıyorlardı. Mesela Çamurek köyündeki kadının karnını yarıp bebeği çıkarıp öldürdüler. Bizim köyde 12 kişiyi elini ayağını bağlayıp güneşin önüne koydular, yaz sığağında. Bizim kazaya götürüp dövdüler ve sonra da demişler ki "ay yanlışlık oldu kusura bakmayın". Bizde şimdi aynısını yaşıyoruz. Yani ikinci otuz sekiz. Çünkü şu anda bizim üstümüzdeki zulüm ve işkence çok çoktur.

Bizim köyde ve bazı çevre köylerde saat gündüz 3 den sonra kimses dışarı çıkmıyor. Başka köye gitmek isteyen olursa

(Devamı 9. Sayfada)

SÖMÜRGEÇİ ZİNCİRİNİ KIRACAĞIZ

ALTELAND İŞÇİLERİ DİRENİYOR

Kürdistan'daki özgürlük savaşının bir devamı olarak KOMKAR'ın çatısı altında bütünleşen Kürdistan'lı işçilerin Almanya'da da mücadeleleri devam ediyor. Sözümona modern Almanya'da da, kibar soyguncu elma şefleri Kürt-Türk ve diğer uluslardan işçileri en ilkel metodlarla ve yok pahasına yıldırlar çalıştıyorlar.

Ancak KOMKAR'a bağlı olan Alteland Kürdistan Gençlik Komitesinin kurulmasıyla birlikte soyguncu şeflere başkaldırmalar başladı. İlk kez bir bildiriyle elma işçilerinin durumu tüm çevreye yansıtıldı. Arkasından KOMKAR'lı işçiler saatlik ücretlerini altı Marktan 7 DM. a çıkarttılar. Elmaların toplanmasıyla birlikte KOMKAR'lı işçiler tüm işçilere çağrıda bulunarak, 5 seneden beri kasa başına 1 DM'a toplanan elmanın 1.30 DM'a çıkarılması talep ettiler. İlk toplantıya tüm işçiler gelmesine rağmen direniş günü KOMKAR'lı işçiler ve yurtseverler katıldılar. Direniş devam ederken şefler satılmış Polonya'lı kaçkınları getirdiler. Arkadaşlar bunların çalışmasını engelleyince şefler masaya oturmak zorunda kaldılar. Kararlı mücadelemiz sonunda şefler isteklerimizi kabullenip, ücretlerimizi de 1 DM'dan 1.20 DM.'a çıkardılar, ancak biz biliyoruz ki bu aldığımız hak emeğimizin karşılığı değildir. Soyguncu şefler de gördüler ki işçiler direnince her şeyi yapabileceklerdir.

KOMKAR'lı işçilerin zaferi diğer işçi arkadaşlara da güven verdi.

Biji Rêya Azadi!

Zafer işçilerindir!

Biji yekitiya karkeran, bratiya gelan!

Biji KOMKAR!

Dengê KOMKAR muhabiri
Alteland

KIEL İŞÇİLERİ

SORUNLARINI

TARTIŞIYOR

25 ve 27 Eylül tarihlerinde Almanya'nın Kiel şehrinde Türkiye'deki Askeri Darbe" konulu bir seminer "Yabancı İşçiler Proje Grubu" (Projektgruppe Ausländische Arbeitnehmer) tarafından düzenlendi. Bu dernek özellikle yabancı işçi çocuklarına ve gençlerine yönelik çalışmalar yapıyor. Bu alanda görevli 3 Alman Pedagog görev yapmaktadır. Türkiye ve Kürdistan hakkındaki bilgilerini arttırmak amacıyla derneğin sık sık bu tür çalışmalar yaptığı görülmektedir.

Kiel'de 6 bin civarında Kürdün yaşadığı ve çok sayıda sığınma hakkı isteyen Kürdün bu bölgeye geldiği görüldü. Örneğin yukarıda adını verdiğimiz derneğe bağlı çocuk yuvasında bir hayli Kürt çocuğu olduğu belirtildi.

Kiel'de yapılan seminere çeşitli gruplar katıldı ve bu arada KOMKAR temsilcisi de bu seminerde Kürdistan üzerine açıklamalarda bulundu. Daha sonra KOMKAR'ın çalışmaları yapılan bir açık oturumda teker teker anlatıldı.

Bu seminer ve açık oturumdan sonra Şili ve Türkiye halkları ile bir dayanışma gecesi düzenlendi. Gece büyük bir ilgi ile izlendi. Dortmund folklor ekibimiz Kürdistan'ın çeşitli folklor oyunlarını bu gecede sergiledi, ayrıca yayınlarmız satıldı.

BARIŞSEVER GÜÇLERİN SESİ YÜKSELİYOR

Son zamanlarda emperyalizm giderek saldırganlaşıyor ve savaş tehlikesi günden güne büyüyor. Özellikle ABD'de Reagan işbaşına geldikten sonra büyük çıkar çevrelerinin savaş naraları daha çok duyulmaya başlandı. ABD, dünyanın çeşitli bölgelerindeki askeri faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Sosyalist ülkeleri ve ulusal kurtuluş mücadelesi veren hakları daha çok tehdit etmeye başladı.

Ama tekeli sermaye dışındaki geniş emekçi yığınlar bu politikayı istemiyorlar. Halklar kendilerini yok edecek olan böyleli girişimlere karşı aktif mücadele veriyorlar. Yüz milyonlarca kişiyi bir anda öldürecek, ülkeleri haritadan silecek atom savaşının insanlık tarihinin en büyük felâketi olacağını bilincindedir.

Reagan'ın savaş politikasına karşı ilk büyük kitlesel tepki kendi ülkesinden geldi. ABD'li barış güçleri yayın, toplantı ve miting yoluyla silahlanma yarışının tırmandırılmasına karşı çıkıyorlar. Geçtiğimiz günlerde yüzbinlerce insanın katıldığı mitinglerde insanlar, barış isteklerini dile getirdiler.

F.Almanya'da da NATO çevrelerinin savaş kışkırtıcılığı ve silahlanma yarışını tırmandırıcı politikasına karşı tepkiler yoğunlaşıyor. Geçtiğimiz günlerde Bonn'da düzenlenen mitinge katılan 300.000'den fazla insan savaşı lanetledi ve barış isteklerini haykırdı.

Mitingi düzenleyenler F.Almanya ve Hollanda'daki iki ba-

riş örgütüydü. Bu örgütlerin miting çağrısı, aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu 803 örgüt (uluslararası, Alman ve yabancı) tarafından desteklendi.

Barış örgütlerinin çağrısında şu istekler sıralanmıştı:

Avrupa'da yeni atom füzelelerine karşı direnmeliyiz.

NATO üyesi ülkelerin hükümetleri Avrupa'ya orta menzilli füzelelerin yerleştirilmesi kararını geri almalıydılar. Böylelikle batı ve doğu Avrupa'da atom silahlarının azaltılması için bir yol açılacak ve karşılıklı silahsızlanma süreci hızlandırılacaktır.

Atom silahlarının üretilmediği, depolanmadığı ve kullanılmadığı arındırılmış bir Avrupa istiyoruz. Aynı zamanda kitlesel ölümlere yol açan tüm silahların ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

Hükümetlerimiz daha etkin silahsızlanma görüşmelerinin yapılması ve detant politikasının devam edebilmesi için çaba harcamalıdır.

Miting alanındaki yüzbinler savaş kışkırtıcılığını aynı duygu ve düşüncelerle kınadılar.

KOMKAR, mitingde yer alarak desteğini sürdürdü. Onbinlerce bildiri dağıttı, yayın sattı. KOMKAR'ın "Kürt Halkı Özgürlük ve Barış İçin Savaşıyor" başlığı altında yayınladığı Almanca bildiride silahlanma yarışının insanlık için taşıdığı tehlike belirtildikten sonra, Kürdistan'daki faşist askeri terör lanetleniyordu.

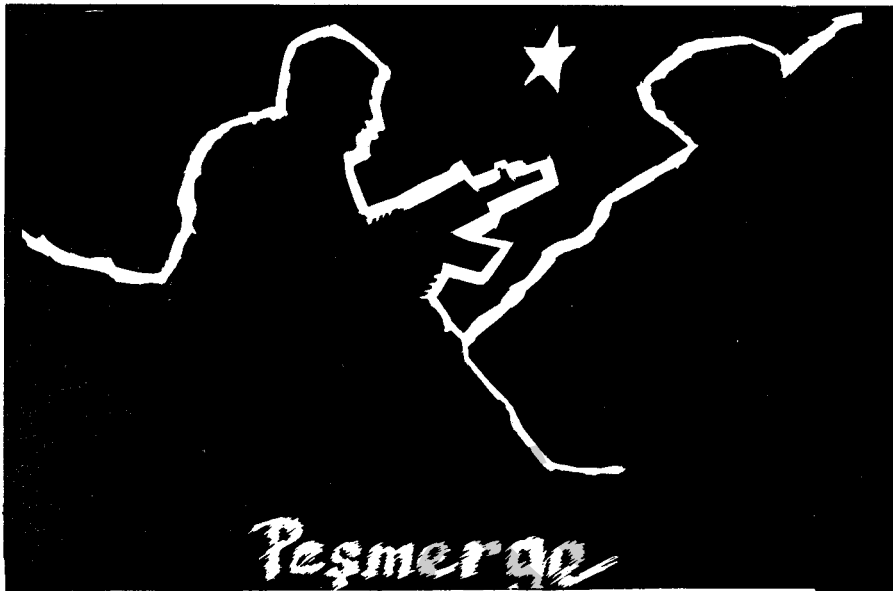
|||||

DENG Û BEHS JI KURDISTANA ÎRAN

Mahabat: Çend Roj berê PDK-Îran 4 pasdar û caşek dî nav bajarê Mahabatê da darwekir.

Endamê Komita Navbendi PDK-Îran Sergurd Abasi beri salekê şehit ketibû. Jî bo yeksaliya şehitketina wi lî bajarê Mahabatê xwepeşandineke mezî hat çekirîn. Dî vê meşîne da gelek marşên niştîmanî hatin gotin û gelek slogan hatin avitîn. Dî dema ev meşîn hate çekirîn, pasdaran dorhêla bajê girtin û ew kesên dimeşîyan dan ber gullan û topavejan. Dî vê êrişî da du zarok (mîndal) hatin kuştin û çend kes jî birindar bûn.

Senendej: Pêşmergeyan rojekê rêya Senendej-Hemedan girtin û ev rê xistin bin bandura xwe. Paşê pêşmergan dor lî çend maşînen pasdar û arteşan (leşker) girtin. Dî nav 12 seet şer da 16 kes hatin kuştin û 6 kes jî birindar bûn.

Urmiye: 3 çaş paşî poşmanbûna xwe, çûn teslîmî pêşmergan bûn. Pêşmergeyan hêza "Niho" çûn qîşleke nezîki bajarê Urmiyê, paşî du seet şeran ew qîşle xistin ber destên xwe.

Serdeşt: Isal cara pêşî PDK-Îran lî bajarê-Serdeşt 90 kes amadekiriye, weki herî lî Kurdistanê dîbistanan da dersdariyê bîkîn.

Bukan: Pasdaran lî hêla gundê SERA bî top û tîvingan û bî xwinparên (topavêj) va êrişî ser gundiyan kîrîn, pêşmerge hemberî van êrişan xurt rawestan. Paşî du seetan pêşmerge jî wan gelek kuştin, gelek jî revin çûn û pêşmerge serketin.

Kermanshah: Seet 12 nivê şevê pêşmergeyan hêza "Şaho" erîşek birin lî ser qîşleke nêzîki navçeya "Nudîşe". Paşî seet nivêk şer ew qîşle kete destê pêşmergan û pêşmergan gelek çek-silah girtin. Dî nav 15 rojan da 5 qîşle ketin ber destê pêşmergan. Dî vî şerî da pêş-

mergek hat şehitkirin. Disa pêşmergeyan hêza "Şaho" çûn nezîki bajarêki mezî 12 çaş kuştin.

PDK-Îran beri 6 mehan jî 250 kesan zêdetir mirovên dilgirtî jî zindanê derxist û ew azadkirin. Dî nav van rojan disa 49 mirovên girtî dî hevpeyvîneke da baweriya xwe dan xuyanê weki PDK-Îran partîke diji Imperyalizma Emerikayê ye, kafîr nîne û naxwaze welat beş bike, PDK-Îran dixwaze ku lî Îranê Demokrasî û lî Kurdistanê ottonomî bê cih. Dî roja cejna remezanê da PDK-Îran ser siyaseta xwe va rast û mirovî ev 49 kes berdan, çawa tê zanin ev kesana dî şer da dil hatibûne girtin.

ÊRÎŞÊN LI SER PDK-ÎRAN KÊRÎ KÊ TÊN ?

Berî çend rojan hêzên "Qiyadê Mîweqat" (PDK-Iraq) bî alikariya pasdar û arteşan lî hemberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îranê dest bî şerêki çekdari kîrîn. Çawa tê zanin berî şoreşa Îranê, dî dema şoreşê û paşî şoreşa Îranê car carna ev hêzan lî Kurdistanê Îranê lî pêşîya yekîtiya welatparêzên Kurd bûbûn astengeke mezî. Ew dest bî dest pêşkari xebatên PDK-Îran bûn, dî dawiyê da xeletî, şaşiyên xwe neditin, rîya xwe wunda kîrîn û lî hemberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îranê şun girtin.

Vê yekê tenê hukumeta Îranê ra dest da û kêrî wê hat. Jî ber vê yekê hukumeta Îranê jî alîki da ew parastin, hîlda aliyê xwe û jî aliyê din da jî ew berî endamên PDK-Îranê dan dî dawiyê da zef caran ew bî hev dan kuştin. Çawa tê zanin lî Kurdistanê Îranê paşî şoreşa Îranê şerê gelê Kurd yekten, bî nişkêva bilind bû û bî hezaran mirovên welatparêz dî nav vî şerî da şun girtin. Ev bilindbûna şer Humeyniyê kevneperest û çend melleyên keftar-kal xîste nav tîrseke mezî. Tenê destê hukumeta Îranê da tîstek mabû, ew jî yekîtiya gelê Kurd jî hev durxistin, bî fend û fêlan va belavkirina vê tevgerê bû. Lê hukumeta Îranê neghiştê xem û xeyalên xwe, jî bo vê yekê ku şerê gelê Kurd wek sêlavekê, bî limîşt pêl dîda.

Vê carê hevalbendên "Qiyadê Mîweqat" hatin xapandin û wan jî dî dewreke awa teng û dijwar da êrişî ser pêşmerge û hêzên PDK-Îranê kîrîn. Lî hêla bajarê Şîno wek tê zanin berî çend roja ev şer zef tuj bû. PDK-Îranê jî ber zef xwin neriye, ev hêla valakirîn û pêşmerge vekîşiyane serê çîyan.

Paşî vê yekê KDP-Îran-Lîqê Ewropa belevokê derxist, belevok "Disa dijayetiya Gelê Kurd, disa nokerti" bî vî tehri destpêdike û tê gotin ku "... Weki mirov dema ku kîrînen Partiya Demokrata Kurdistanê Iraq, bî serokîtiya piştewanên Barzani mêze bike, ev rasti ron dibe, ku ew Parti lî Irakê pêşengîya rîzgarîya şerê gelê Kurd nake, tenê duberîki û mercên birakûjiyê pêktine. Ev yeka herîtim bûye asteng lî pêşîya tekoşîna gelê Kurd sekîniye, lî perçeyên Kurdistanê tu kesên mîrxas tunin, ku jî aliyê peykîtiyên Barzani da, bî destê bazîrganên politik da nehatiye kuştin. Ev serhartî dijminatîke dirokîye, bî taybetî lî pêşberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îran". Paşê dî belevokê da, lêdan, kuştin û zordestiyên PDK-Iraq lî ber çavan bî fîretî hatiye raxistin.

Dî dirokê da hatiye ditînê, ku ewên, ku luleyan çek û tîfingên xwe berbî xelqê xwe vedigerînin, ew dî dawiyê da dîcîn dîkevne hembeza dijmin. Ev yeka rastîke dirokîye. Ewên ku hêzên dost û dijmin jî hev cuda nekîn, ew nikarî lî doza gelê Kurd pêşengiyê bîkîn. Jî alîki da pasdar û leşkerên Xumeynî, jî aliyê din da hêzên PDK-Iraq hemberî gelê Kurd lî Îranê êrişên xwe zêtur kîrîne. Jî ber vê yekê hemû hêzên niştîmanperwer, demokrat û sosyalist lî hemberî van êrişan zor pêvîste dengê xwe bilind bîkîn û rê nedine van hêzên neyar ku weki xwîna gel birjînin.

KURD NE TIRK NE JI FARSEN SERÊ ÇIYANE (2)

Prof. Qanadê Kurdo

Rêbarê Tirkan Evliya Çelebi li rêbarnama xweda hine melûmetiyên bi hewasdar li ser bajar û kelayên Kurdistanê nivisîne. Melûmetiyên wi li ser bajar û kelayên Kurdan yê tarîxa binaxe danîna şêher û kelanin, yêni iş û karên serokên kele û bajarin, yêni serxwebûn yan ji yêni bîndestîya wanin. Bi tomerî ewi li ser van kelayên jêrînda nivisîne: Kela Malatiya (2 - 27), Kela Egilê (28), Kela Erxîne (29), Kela û şêherê Diarbekirê (30 - 70), Kela Merdîne (71), Kela Xatûniyê (72), Kela Şengarê (79), Kela Miaferqînê (81), Kela Xezo (95 - 96), Kela Bitlisê û Şêherê Bitlisê (103 - 158), Kela Exlatê (158 - 161), Kela Adilcevazê (171 - 175), Kela Ercişê (175 - 178), Kela Bargir (178), Kela Amîq (179), Kela Wanê (190, 207) û yêni dîm.

Melûmetiyên here bi hewasdar û berjewend di rêbarnama Evliya Çelebida li ser şêher û kelayên Diarbekir, Bitlisê û yêni Wanê hatine nivisandinê. Li vîra ezê melûmetiyên wi derheqa kela û bajarên Diarbekir û Bitlisêda bi kurteberî elamî xwendevanên me delal bikim.

Derheqa Diarbekirêda ewi nivisiye: "Diarbekir di wextê Siltan Selimda Eyalata serbixwe bû, jêra digotin 'Eyalata Diarbekirê ya wezîretîya toxli', donzdeh sîncaqên wê hebûn û pênc sîncaqên serbixwe ji dighiştine Diarbekirê. Dewleta (Siltan) zîamet û timar ji 19 sîncaqên dîndand û dîda Diarbekirê, ji wan sîncaqan heşt sîncaq yêni Kurdan bûn. Di zemanê zefîkirîna bî fermana Beqlî-paşa ev sîncaq heta-hetayê serbixwene, mirtîya mirên wan sîncaqan digihîje kurê wan, kurê kurên wan. Hatûbera Diarbekirê heye, zîamet û bazîrganê wê hene, seresker û leşkergehê wê hene. Seresker û leşkergehê serbixwe hene, ew serwerî li si hezar erî dîkin. Di wextê şêrda Zaym û bazîrganê Diarbekirê tevî sereskerê eskerê Diarbekirê dîçîne şer." Sîncaqên Osmanîyê, yêni li nav Eyaleta Diarbekirêda evê jêrînn: Sîncaxarputê, ya Erxîne, ya Serverekê, ya Nesebinê, ya Hesenkefê, ya Çumuşgezê, ya Seerdê, ya Mîyafêrîqînê, ya Axçê, qela Nesebinê, ya Xapurê, ya Şengarê. Diarbekir peytextî (navenda) padşayê. Hukumdarên wan Sîncaqan begên Osmanîyanin. Hukumdarên malbavan yêni sîncaqan evin: Sihman, Qulp, Mahran, Tercan, Atak, Pertek, Çebaxçur û Çermek. Çaxê ocaxa wan kor dibe ew dibîne sîncaqên Osmanîyî yêni biçûk."

"Di Eyaleta Diarbekirêda ev sîncaqên jêrînn yêni serbixwene: Cezîre, Egil, Genc, Palû û Xezro. Ewê serbixwene, jêra dibêjin "Mirê miran" lê di wextê şer gerek herme şer, piştî dewleta Osmanîyê şer bîkin."

Di her sîncaqên Diarbekirêda (di sîncaqên wê serbixweda û di sîncaqên ne-serbixweda) mirê şêher heye, mirê pîsan heye, mirê kwexa heye, mirê kaçok he-

ye, defterdarê bazîrgan, yê kwexa, yê malî, yê eskerî hene. Bi qanûnî her sîncaqek du hezar eskerê wê heye, çebîrxana wan heye.

Evliya Çelebi dînvîse Diarbekir mezîne, têda sezda mîzgeft hene, di wan mîzgeftanda xutbe dîxûnî, medrese hene, di medresanda quranê û hedisê dîxûnî; şêxan, feqiyan hazîr dîkin. Medresa here mezîn di mîzgefta Mîrcanîyêdaye, di mîzgeftanda medresa Şafî heye. Di mîzgefta Pexamberda gelek feqî hin dîbin. Şêx quranê û hedisê Pexamber dîxûnî, ezber nakin, yê ezber wan dîxûne, wi hesab nakin ulmdar.

Li Diarbekirêda çend şayîrên xweş û zîman şîrînn hene, mesele, Fîzûlî û Ruhî. Evliya Çelebi dînvîse "ez tev wan rûniştîm, min bi tevî wan xeberda, bi rasti ew nûmûne edebene û mezînn".

Li paşê Evliya Çelebi dînvîse "Li Diarbekirêda gelek xan, mal, kervansera û bazîr hene. Xaniyê here mezîn yê Huseyn-Paşayê, te tîre kelaye, li aliyê Dergê Merdîne xaniyê Bazîrganî herî bedew û rînde, li nav şêherda gelek xanên pêşekaran hene. Bazîrên şêher evin: Bazîra Huseyn-Paşa, bazîra etaran, bazîra delalan, bazîra asîngeran, bazîra çelengaran, bazîra gewherfîroşan, bazîra zeringera (çergeran), bazîra pelavdîrûyan, bazîra kurtandîrûyan, bi kurteberî heta şêst bazîr di şêherda hene", her çî tîştên kel - pel, kurt û gewherên bi nîrx, her çî lazîme di bazîranda heye. Kervansera bazîra hespan, xaniyê bazîrganan û pêşekaran li nav şêherda gelekî, mal û xaniyên berz û bîlînd jî zehfînn, ji wan weke Heftê penc mal yêni zanyar, şêx, wezîr û wekilanin.

Xelqê şêher Kurd, Tîrkmen, Erêb û Ecemînn; Ermenî jî têda hene. Xelq bi zîmanê xwe dîaxîvînn (xeber dîdînn). Pîranîya xelqê bazîrganînn, kîrînn û fîrotînn têda geleke, hîmek xelq qulîxdarînn, mîrînn; hakimê Mîrdîne, Qerdaxê û rojnamaçî û yêni dîm li diwanêda xîzmet dîkin; xelqê dîm li şêherda xereqî iş û karê xwene". Evliya paşê dînvîse "Di Diarbekirêda şûr û depance, kulîng, tevîr, teverzînn, xencer, rîm û tîran çê dîkin, ku di dînyayêda bi navûdengînn. Hesînger, hosta û musger di wextê xebata xwe wusan çakuçan lê dîxînn, û diwîşînn, ku dengê muzîqa û mîqqame sega û huseynî û yêdi bi avazê xweş jê tînn, her kes dîxwaze guh lê be; mîzger û zerker tîştên wusan rînd û qeşeng jî zer û kevîra dirust dîkin, ku bi nîrx û bê wene, li ser şîkîl wîne û nîgaran dîkeşînn".

Evliya Çelebi wusan jî derheqa kaniya, çavkaniya, çem, rubar, bax û baxçe û seyrangên Diarbekirêda dînvîse; melûmetiyên bi hewasdar derheqa form û rengrûyê cil û bergê jin û mîrandîna nivisîne.

Bi nivîsara Evliya Çelebi em pê dihesînn, ku serwerîya Diarbekirê bi tundurust

û sazmanî bu, ku hebûna wê û serwerîya eskerê wê gîşk bi dem û dezge û tundurust bûn. Eger li vîra ez mîna Evliya Çelebî yeko-yeko nav û nîşanên wan bînvîsîm, xwendevanên me wê bîxunînn û bêjînn bi rasti û rasteqînn di zemanê sedsalîya XVII'da Diarbekir navenda Kurdistanê bû, mîna dewleteke serbîxwe bûye.

Melûmetiyên jêrînn yêni serwerîya şêher, yêni bacê beg û hukumdarên (fermankarên) eyaleta Diarbekirê wê gotînnê baş îşbat dîkin.

Evliya Çelebî nav û nîşanên van fermankerên Diarbekirê jêrînn dînvîse:

"1. Nîhêrvanê gîştî û serdarê mezînn yê wezîrê Diarbekirê, 2. Kwexa, 3. Fermankerê Cîzîre, 4. Fermankerê Egilê, 5. Fermankerê Gencê, 6. Hukumdarê Palû, 7. Hukumdarê Hezo; ew tev wan hîjde mîra jî serîda navê wan gotî tev wan dibîne bîst û pênc hukumdar, li paşî wan: 26. Hukumdarê malî, 27. Kwexa çavuşan, 28. Defterdarê zîametê, 19. Emîndarê defterê, 30. Emîndarê çavuşan, 31. Nîvîskarê çavuşan, 32. Begê temp, 33. Serokê çerê, 34. Li her sîncaqêda begek tevî serokê çerê û si û heşt afîsêra dîbe heftê; 71. Kwexayê esker, 72. Serdarê yanîçer, 73. Qeladar, 74. Huseyn efendî rojnameçî, 75. Kar be deste beytul mal, 76. Serokê şêher, 77. Axayê daruxê, 78. Bacgîrê Gûmîrîyê, 79. Xercîstînn, 80. Bacgîrê malan, 81. Şabender, sesed begên biçûk jî li ser vanda zêde kînn, dîbe heta çarsed hukumdarên Diarbekirê." Li herîmandî mela û muftîyê herîmê hene, herçend eva dera Kurdistanê, têda muftî û neqîbe şerîfe mezhebê hene, hemû şafîne.

Evliya Çelebî wusan jî nivîsiye, ku hukumdarên Eyaleta Diarbekirê jî kê bac distandînn.

Ewî nivîsiye, ku hukumdar û fermankerên eyaleta Diarbekirê jî van mîrên sîncaqan bac distandînn: "Bacê mîrê Lîva Hezo (219999), yê mîrê lîva Erxenîyê (200515), yê mîrê Sîverek (403043), yê mîrê Ataçê (4472), yê mîrê Tercîlê (445300), yê mîrê Çermekê (214000), yê mîrê Hesenkefê (203955), yê bînemala Egilê (269750), yê Çebaxçurê (370000), yê mîrê Çumuşgezê (334223), yê mîrê Sexmanê (349007), yê mîrê Seerdê (223772), yê Axçeçelâyê (200000), yê mîrê şêher (191517), yê mîrê pîsan û pozan 100000, yê malbavê Qulpe (166668), yê mîrê Xancokê (427800), yê mîrê Pertekê (380000), yê mîrê Gence (278300), yê defterdarê xezna Qerê Amîdê (130395), yê kxweyê defterdarê Diarbekirê (100924), yê defterdarê Zîametê (80000) axçe bûnn. (36 - 38).

Xen jî medreseyên li rex mîzgeftanda, yêni ku têda dersê dînn û dîyanet, feqiya hin dîkin; Evliya dînvîse, ku li Diarbekirê (Dûmahîk li Rûpela 9'an)

12 EYLÜL EYLEMİ VE "DEVİRİM

Türkiye'de yıllardır gücünü ve cephe konusunda tartışmalar oluyor. 12 Eylül öncesinde bu alanda küçümsenmeyecek çabalar sarfedildi. Faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra ise bu çalışmalar daha da yoğunlaştırıldı.

Özgürlük Yolu'nun Türkiye'de anti-emperyalist demokratik ve Kürdistan'da ulusal demokratik bir cephenin kurulması konusunda savunduğu görüşler ve verdiği mücadele herkesçe bilinmektedir. Öyle sanıyoruz ki bu sorunla ilgili olarak açıklığa kavuşturulmuş herhangi bir husus mevcut değil.

Gene Yurtdışında ve özellikle Federal Almanya'da da aynı doğrultuda çalışmalar sürdürülüyor. Şimdiye kadar değişik örgütler arasında görüşme ve tartışmalar yapıldı.

F.Almanya'da yayınlanmakta olan "Devrimci İşçi" gazetesinin de zaman zaman gücünü çalışmaları konusu üzerinde durduğu oldu. "Devrimci İşçi" 15. sayısında bu soruna geniş yer ayırdı ve özellikle KOMKAR'a yönelik çeşitli "eleştiriler"de bulundu.

F. Almanya'da Gücünü Çalışmaları ve "Devrimci İşçi"nin Tavrı

Aslında KOMKAR'ın yurtdışında oluşturulacak bir gücünü konusunda yürüttüğü çalışmalar ve konuya ilişkin görüşleri kitleler tarafından yeterli ölçüde bilinmektedir. Elbette KOMKAR'ın sorunu ele alış tarzını ve ilkelerini en iyi bilen gruplardan birisi de "Devrimci İşçi"dir. Ama o KOMKAR'a "eleştiriler" yöneltirken tüm bunları görmemezlikten geliyor ve sıradan bir demagojiyle yetinmek istiyor.

Son zamanlarda özellikle faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra diğer demokratik güçlerle olduğu gibi "Devrimci İşçi" ile KOMKAR arasında da çeşitli görüşmeler yapıldı. Ancak Dengé KOMKAR'ın geçmiş sayılarında ayrıntılı biçimde tartışıldığı gibi değişik nedenlerle bugüne kadar böyle bir gücünü gerçeğeleştirilmesi mümkün olmadı. "Devrimci İşçi" KOMKAR'la yaptığı görüşmelerde sürekli olarak Maoocu grupları öne sürdü. Hatta "Biz siz ve HK birlikte bir eylem gerçekleştirebiliriz" diyecek kadar hayalçiliğini ileriye götürdü. KOMKAR sorumluluk duygusuyla hareket ederek "Devrimci İşçi"nin bu tür hayalci görüşlerini her seferinde nedenlerini açıklamak suretiyle geri çevirdi. Bütün bu görüşmeler sırasında KOMKAR, gücünü temel teşkil edecek ilkeler üzerinde dururken, "Devrimci İşçi" bu düzeyde tartışmaktan sürekli olarak kaçındı ve "ne olursa olsun birlik gerçekleştirebiliriz" mantığıyla ortak öylem önerilerini tekrarladı durdu. Hatta mayıs ayında yapılan bir görüşme sırasında "Koşullar değişti. Av-

rupa Konseyi öncesinde biz, siz ve HK birlikte bir eylem gerçekleştirebiliriz" dedi. KOMKAR temsilcisi bunun üzerine "HK ile bizim bir araya gelebileceğimizi bilmeniz gerekir. Oluşturulacak gücünü eğer emperyalizme ve faşizme karşı olacaksa, bizim HK ile bu noktalarda anlaşmamıza olanak bulunmadığını siz de biliyorsunuz" dediğinde, "Devrimci İşçi" temsilcisi "Teori önemli değil. Bir eylem halkası meydana getirelim teorisi de arkadan gelir. Biz de geçmiş politikamızı bıraktık, şimdi FİDEF'le bir araya gelmeye çalışıyoruz" karşılığını verdi. KOMKAR temsilcisinin geçmişte FİDEF'i "düzen örgütü" olarak değerlendiren onunla gücünü gitmeme biçimindeki politikayı değiştirmelerinin olumlu bir gelişme olduğunu belirtmesi üzerine ise "Türkiye için değil, sadece Avrupa ile sınırlı olmak üzere onlara ilişkin politikamızı değiştirdik" dedi.

Daha sonra ise 12 Eylül öncesinde gücünü çalışmaları gündeme geldi. "Devrimci İşçi" bu gelişmeleri ele alırken de gerçek durumu tahrif ediyor. Önce çağrının yapıldığı sırasını değiştirmekle başlıyor işe. 12 Eylül nedeniyle ilk çağrı KOMKAR tarafından yapılmış olmasına rağmen, "Devrimci İşçi" bunu Türkiye Komitelerine yani kendisine malediyor. Oysa elinde çağrı mektupları var, eğer isterse ona bakıp kimin önce çağrı yaptığını öğrenebilir.

Türkiye Komiteleri tarafından yapılan çağrı metninde Aydınlikçıların ismi de vardı. Daha sonra toplantıya katılan örgütler buna sert tepki gösterince onların ismi metinden çıkarıldı. Hiç kuşkusuz Aydınlik taraftarları çağrılırken "Devrimci İşçi"nin onayı alınmıştı. Onun bundan haberi olmadığını söylemesi kendisini temize çıkaramaz. Almanya'da yaşayan herkes Türkiye Komiteleri'nin "Devrimci İşçi" ile olan ilişkilerini bilir. Türkiye Komiteleri'nin "Devrimci İşçi"nin bilgisi dışında örgüt saptayıp çağrı yapması düşünülemez bile. Kaldı ki bunun "ne olursan ol gel" anlayışıyla hareket eden "Devrimci İşçi"nin politikasına aykırı bir yönü de yok.

"Devrimci İşçi" gerçekleri çarpıtımda öylesine rahat hareket ediyor ki, KOMKAR'ın çağrı yaptığı grupların isimlerini sayarken bile bir kısmını görmemezlikten geliyor.

"KOMKAR kendi akrabalarına (FİDEF, TIP, TSİP, TKP (B), DUD-DAK ve "Devrimci İşçi"ye çağrı yapmıştı."

"Devrimci İşçi"nin başka bir gruba karşı takılması zorunlu politik ağırbaşlıktan yoksun ifade tarzı bir yana, elindeki yazılı belgeyi tahrif ediyor. Oysa Dengé KOMKAR'ın geçen sayısında da belirtildiği gibi "Devrimci İşçi"nin saydıklarının dışında çağrı şu grupları da kapsıyordu: KKDK, HDF, İşçinin Sesi, Halkçı Devrimciler (HDF), Yurtseverler Birliği, Tekoşin, Birlik Yolu, Dev-Sol, Kurtuluş,AKSA.

"Devrimci İşçi" bu grupların isimlerinden neden bahsetmediğini nasıl açıklayabilir acaba? Daha sonra "Devrimci İşçi" bir noktada durması gerektiğini düşünmeden aynı yöntemle yazmaya devam ediyor:

"KOMKAR'ın yaptığı çağrıya katılan bizler bu platformun yeterli olmadığını, tüm anti-faşistlerin katıldığı toplantının yapılması gerektiğini bunun dışında oluşturulacak yapılara karşı olduğumuzu bildirdik. KOMKAR dahil tüm gruplar bu teklifi olumlu buldular ve Türkiye Komiteleri'nin toplantıları tek görüşme alanı oldu. Ve sorunlar 2. TK toplantısında etrafıca tartışılmaya başladı".

Elbette "Devrimci İşçi" aklına ne geliyorsa onu yazmakta serbesttir. Ama en azından orada bulunan diğer grupların gelişmeleri unutmadığını hatırdan çıkarmamak zahmetine katlanmalıydı. Gerçekte durum "Devrimci İşçi"nin söylediği gibi değildi. Tüm gruplar KOMKAR'ın yaptığı çağrıyı olumlu bulduklarını belirttiler. "Devrimci İşçi" de aynı şeyi söyledi ancak HK ve PKK'nın çağrılmamış olmalarını eksiklik olarak değerlendirdiklerini belirtti. Verilen cevapta, bu iki gruba bir araya gelmenin ilkesel olarak mümkün olmadığı açıklandı. Bunu yalnız KOMKAR değil, diğer gruplar da söylediler. Ama Vebadan kaçarcasına ilkelerden kaçan ve sanki hiç böylesi konular tartışılmamış gibi onları gözardı etmeye çalışan "Devrimci İşçi" için tüm bu gerçekler önemli değil tabii ki. Onun için önemli olan "büyük işler becermiş" havasına girmek, zaaflarını gizlemektir.

Üstelik Türkiye Komiteleri'nin toplantıları tek görüşme alanı da olmadı. Bu toplantıya katılan ve KOMKAR'ın çağrısına olumlu cevap veren örgütler, kendileri için esas olan bu çağrı sonucu düzenlenen Düsseldorf toplantıları olduğunu kabullendiler. Ama Köln toplantısına da temsilci gönderdiler. Amaçları ise Alman demokratları önünde de gücünü ilişkin görüşlerini açıklamak ve ortak olarak saptadıkları ilkelere uygun tarzda mümkün olan en geniş eylem birliğini gerçekleştirebilmektir.

KOMKAR ve diğer bazı gruplar bu toplantılarda muhatapın Maoocular olmadığını, onlarla tartışacak birşeyleri bulunmadığını belirttiler. Asıl muhatap olan Alman demokratlarına Maoocularla birlikte neden bir eylem birliğine gitmediklerini açıkladılar. Ama "Devrimci İşçi" sürekli olarak sorunu bu gruplarla ve özellikle de KOMKAR'la Maoocular arasında bir tartışmaya dönüştürmek istedi. O bir süre bununla avunduktan sonra gerçekle yüz yüze geldi. Başvurduğu taktikler tutmayınca bu sefer de aklına eseni kağıda dökerek sözde gücünü gerçeğeleştirilmesine hizmet etti

"Devrimci İşçi" KOMKAR adına toplantıyı izliyen arkadaşımızı da saygı-

ICI İŞÇİ,,NİN MANEVRALARI

sızca dil uzatacak kadar ileri gidiyor ve karalamalarına şöyle devam ediyor:

"...ve bu zati muhterem orada olmasaydı sorun kökten haledilmişti..

"Sorunu kişilere bağlamıyoruz. Bir şey açıkça ortaya çıkmıştır. KOMKAR, kesinlikle HK, DHB, ATİF ile birlikte yürüyüş taraftarı değildi ve görüşmelere bu ekibi dışarı atabilmek amacıyla katıldı...

"Ve tekrar edelim: 12 Eylül yürüyüşü sadece ortak eylem yapılmak istenmediği için yapılmamıştır. Ortak eylem yapmanın önünde başkaca politik hiç bir engel kalmamıştır".

Yukarıdaki alıntılar arasında bulunan çelişkiler "Devrimci İşçi"nin kafa karışıklığını yeterli ölçüde ortaya koymuyor mu? Bir yerde toplantıya katılan arkadaşları kastederek "O olmasaydı herşey ...olmuştu" diyor. Daha sonra ise sorunu kişilere bağlamadıklarını belirtip kendi kendisini yalanlıyor. Gene bir yerde KOMKAR'ın HK, DHB ve ATİF'i dışlamak için toplantılara geldiğini söylerken, başka bir yerde, ortak eylem yapmanın önünde politik bir engel kalmadığını ve sadece ortak eylem yapılmak istenmediği için bunun gerçekleşmediğini belirtiyor. Bunların birisi doğru ise diğeri değildir. Ya KOMKAR adı geçen Maoçu grupları dışlamak için katıldı -ki bu taktirde sorun politiktir- ya da politik bir neden yokken sadece eylem yapmak "istemediği" için yapılmadı. Anlaşılan hangisinin doğru olduğunu saptamak için yazı turaya baş-
vurmak gerekiyor.

"Devrimci İşçi" KOMKAR'ın yürüyüş izni almış olmasını ise şöyle değerlendiriyor:

"KOMKAR tüm gruplarla ortak yürüyüşe evet dediği halde (bir takım gerekçelerle ki bizce hiç önemli değildir) herkesin hızlı davranarak Türkiye Komiteleri'nden önce yürüyüş izni almış ve bu izni bir koz olarak kullanmış ve komitelere devretmemiştir. Bunu kendi aklınca baskı unsuru olarak elinde tutmuş ve yürüyüşün propaganda çalışmalarını geciktirmiştir".

Herşeyden önce şunu belirtmek gerekir ki böylesi ayak oyunları KOMKAR'a değil, "Devrimci İşçi"ye aittir. Onun KOMKAR'ın yaptığı çağrıya Türkiye Komiteleri eliyle bir karşı çağrı yapmaması bunun açık bir örneğidir. KOMKAR, birlikte bir eylem gerçekleşsin veya gerçekleşmesin yani yalnız başına kalsa da Köln'de yürüyüş yapmak üzere izin almıştı. Herhalde bunun yadırganacak bir yönü yoktur. Hiç kuşkusuz eğer birlikte bir yürüyüş gerçekleştirilebilmiş olsaydı yer komitelere devredilirdi. Ama KOMKAR bütün gruplarla birlikte bir yürüyüş yapmaya "evet" demiş değildi. "Devrimci İşçi"nin kendisi de KOMKAR'ın Maoçu grupları dışlamak amacıyla toplantıya katıldığını söyleyerek bu gerçeği kabul ediyor. Ve elbette yürüyüşün durumu bel-

li olmayınca yer devri de söz konusu olamazdı. KOMKAR'ın "bir takım gerekçelerle" yürüyüş izni aldığı belirten "Devrimci İşçi", bu gerekçelerin kendilerince hiç önemli olmadığını söylüyor. İyi ya zaten "Devrimci İşçi" için gerekçelerimiz önemli olsun diyen mi var yoksa? Bu da kendi kendisini kâhya görme alışkanlığının belirtisimidir acaba?

"Devrimci İşçi", 14 mart Frankfurt yürüyüşü ile ilgili olarak da yakıştırmaya bir cümleyi tırmak içinde vermek suretiyle KOMKAR'a maalemetmeye çalışıyor.

"HK'ya güvendiklerini, anti-faşist olarak gördüklerini ama DHB ve ATİF'e güvenmediklerini bildirdiler".

Herşeyden önce KOMKAR'ın "Devrimci İşçi"ye böyle birşey söylemesinin nedeni yok. Kaldı ki eğer KOMKAR, HK'ya güvence ve onunla güçbirliği yapmak istese kendisi bu hareketle görüşerek mevcut sorunları tartışır. Pek te güvenilir olmadığı halde "Devrimci İşçi"yle görüşen KOMKAR, güveneceği bir HK'ya neden görüşme önerisi götürmesin? Bu işin hakemliği herhalde "Devrimci İşçiye" kalmış değil. Ama ne var ki özüde böyle bir şey yok. Anlaşılan KOMKAR, "Devrimci İşçi" ile görüşmeler yaparken yanına bir teyp almamakla veya ortak imzalı tutanak tutmamakla yanlışlık yapmış.

"Devrimci İşçi"yi Demagoji Yapmaya Zorlayan Onun Politik Çıkmazdır

"Devrimci İşçi"nin yazısında, KOMKAR ve diğer gruplar arasındaki ilkesel farklılıklara hiç değinmemesi, sıradan bir demagojiyle yetinmek istemesi basit nedenlere dayanan bir zaaf değildir. Bu nedenleri daha sağlıklı bir şekilde değerlendirebilmek için kısaca geçmişteki politikalarına göz atmakta yarar var.

"Devrimci İşçi"nin savunduğu politik hareket 12 Eylül'den önceki dönemde Türkiye'yi sağlıklı bir biçimde tahlil etmedi. "Oligarşik dikta" ve "süreklili faşizm" gibi maddi temeli bulunmayan teorilerle kitlelerin karşısına çıktı. O günkü nisbi demokratik ortamın önemini kavrayamadı. Faşizan baskılarla, faşist iktidarı birbirine karıştırdı. Burjuva iktidarlarının tüm anti-demokratik uygulamalarını faşizmle eşdeğer gördü. Düşmanın gücünü küçümsedi ve kitlelere kolay devrim vadelerinde bulundu. Sol sektör anlayışı nedeniyle anti-faşist güçbirliğine ve cepheye gerekli önemi vermedi. Demokrasi mücadelesinde yeralması gereken bir çok örgütle "düzen örgütleri" diye güçbirliğine yanaşmadı.

Ama buna karşılık Türkiye'de gerçekçi bir faşizm tahlili yapan, yaklaşmakta olan tehlikeyi zamanında gören ve buna uygun bir güçbirliği ve cephe politikası izleyen hareketler oldu. Bunlardan birisi

de Özgürlük Yolu'ydu. Özgürlük Yolu, 12 Eylül'de karşı karşıya kalınan durumu çok önceleri görmüş ve buna karşı yapılması gerekenleri ortaya koymuştu. Faşist tehlikenin önlenmesi ve herşeye rağmen iktidara gelirse ona karşı da mücadele verilebilmesi için Türkiye'nin genelinde anti-emperyalist demokratik cephe, Kürdistan'da ise ulusal-demokratik cephe kurulması gerektiğini savunarak, bu yolda çaba harcadı.

Faşizm tehlikesini küçümseyenler 12 Eylül gelip çatınca yanıldıklarını anladılar. Onlar 12 Eylül öncesi ile sonrası arasındaki farkı, faşist zorbalığın ne olduğunu acı deneylerle öğrendiler. Kuşkusuz yanlış tutumun faturasını en ağır biçimde ödiyen hareketlerden birisi de "Devrimci Yol" oldu.

Zaten "Devrimci İşçi"nin kendisi de geçmişte hatalı bir politika izlediklerini kabul ediyor:

"12 Eylül sonrası yeni bir dönemdir. Eski hastalıkları ve çocuklukları aşmak zorundayız... Biz hatalı ve hastalıklı kafalarımız nedeniyle darbeler yedik diyoruz".

Açıktır ki eğer bir hareket hatalı hareket ettiğini kabul ediyorsa, bu hataları açık biçimde ortaya koyması ve onlardan kurtulmak için çaba harcaması gerekir. Oysa "Devrimci İşçi"nin durumu hiç te böyle değil. O "hatalı hareket ettik" deyip meseleyi geçiştirmeye çalıştığı gibi, yeni yeni yanlışlıklar yapmaktan da kurtulamıyor.

12 Eylül deneyi ile birlikte görüşlerinin tutarsızlığı açık biçimde ortaya çıkan "Devrimci İşçi" yeni dönemde henüz net bir görüşe sahip değil. F.Almanya'da cuntayı teşhir etmek ve idamlara karşı çıkmak amacıyla birlikler oluşturulmasından yana görünüyor ama Türkiye ile ilgili olarak henüz ellerinde ilkel bir program yok. Zaten Türkiye'yi kapsayan güçbirliğini gündeme getirmekten kaçınması ve yurtdışında bunun çalışmasının yapılamayacağını belirtmesi de aslında pusulasız kalmasıdır.

Ama bir yandan politikası belli olmadığı için Türkiye ile ilgili güçbirliği çalışmalarını gündeme getirmekten kaçınırken, diğer yandan onunla ilgili olarak bir takım şeyler yazmaktan da geri kalmıyor. Kısa vadeli hesaplarla "devrimci" acayiplikler yapmayı sürdürüyor.

"... Çünkü sınıf mücadelesinin tayin etmediği, Türkiye gerçeklerine değil, uluslararası merkezlere göre yaratılan birlikler tehlikelidir. Birlikler Moskova'ya ve Tiran'a karşı takınılan tavırlara göre değil, cuntaya karşı takınılacak tavıra ve programa göre olmak zorundadır".

Ancak onun keskin "devrimci tahlilleri" bu kadarla da kalmıyor tabii: "Politika yapmak iddiasında olan gruplar cuntaya korku salacak büyük bir yürüyüşü, yürüyüş sırasında bir iki slogan atılması ihtimali bahanesiyle baltalıyorlar. Yani bir

şey KOMKAR açısından kesinlikle belli olmuştur. KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç önemi yoktur. Faşist cuntaya karşı olmanın temel şartı Moskova'ya karşı olup olmamaktır. KOMKAR bu kafayla faşizme karşı birlikler değil Moskova'ya sevenler derneği kurmakla uğraşsa daha iyi olur", diyor.

Görüldüğü gibi "Devrimci İşçi"nin çıkmazı o derece büyük ki ondan kurtulacağını umarak çırpındıkça batıyor. Yılların ardından birden bire uyanıp da "hatalı ve hastalıklı" kafaya sahip olduğunu farkedince telaşa kapılıyor, sağa sola rastgele saldırılarda bulunuyor. Ve bu arada zaman zaman burjuvazinin küflü silahlarıyla kuşanmış olarak meydana çıkması da kaçınılmaz hale geliyor.

"Devrimci İşçi" tartışmada yöntem olarak demagoji yapmayı seçtiği için son derece önemli politik olayları ve buna bağlı olarak değişik hareketler arasında mevcut bulunan görüş ayrılıklarını basite indiriyor. Türkiye'de verilen mücadelenin dünyada olup bitenlerle hiç bir bağlantısı yokmuş gibi hareket ediyor ve sanki ayda yaşıyor.

Oysa sorun "Devrimci İşçi"nin göstermek istediği gibi basit değildir. Onu "bir iki slogan atmak" biçiminde basitleştiren anlayış ancak "Devrimci İşçi" gibi ilkesiz orta yolcu görüş sahiplerinin yapabileceği bir iştir.

Günümüzde Sovyetler Birliği'ni Sosyalist bir ülke olarak değerlendiren hareketlerin yanısıra onu "sosyal emperyalist" diye nitelendiren gruplar da vardır. Ve elbetteki bu görüş ayrılıkları Türkiye'de oluşturulacak güçbirliği çalışmalarını da etkiler. Çünkü Türkiye'de verilecek anti-faşist mücadele dünya üzerinde ilerici ve gerici güçler arasındaki mücadeleden kopuk değildir. Bize göre oluşturulacak güçbirliğinin Türkiye'nin genelinde anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-sovenist ilkeler üzerine inşa edilmesi gerekir. İşte KOMKAR'ın ötedenberi savunduğu ve "Devrimci İşçi"nin ise duymak istemediği ilkeler bunlardır. Gruplar ancak bu ilkeler doğrultusunda ve ortak noktalarda anlaşabildikleri taktirde güçbirlikleri gerçekleştirilebilir. Açıkta ki sosyalist ülkeleri "sosyal emperyalist" diye nitelendiren gruplarla KOMKAR'ın emperyalizm konusunda ortak bir noktada anlaşabilmesi mümkün değildir. Aynı durum "sosyal faşizm" konusu için de geçerlidir.

"Devrimci İşçi" "cuntaya karşı bir araya gelelim de nasıl olursa olsun" mantığıyla hareket ettiği için tüm bu gerçekleri görmemezlikten geliyor. O, bu görüş ayrılıklarını Moskova'ya veya Tiran'a bağlamak şeklinde göstermeye çalışıyor. Ancak bugün sıkışık durumda olduğu için ilkesiz birlikler peşinde koşan "Devrimci İşçi"nin uluslararası planda ilerici güçlerle gerici güçler arasında verilen mücadelenin Türkiye'deki anti-faşist mücadeleyi ne ölçüde etkilediğini bildiği de açıktır. Yoksa kendisi F.Almanya'da yabancı kamuoyunun desteğini sağlamak için bu derece çırpınıp durmazdı.

"Devrimci İşçi"nin "KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç bir önemi yoktur" şeklindeki sözlerinin tartışmaya

değer bir yönü yok. Böylesi şaşkınlık belirtileleriyle uğraşmak boşuna zaman harcamaktan başka birşey değil. Ama bir takım sorumlulukları bulunduğunu bir türlü aklına getirmiyen "Devrimci İşçi"nin KOMKAR için faşizme karşı bir olmanın temel şartının "Moskova'ya karşı olup olmamaktır" biçimindeki iddiası üzerinde durmak gerekir. Çünkü bu demagoji "Devrimci İşçi"nin en basit gerçekleri bile nasıl çarpıtığının bir göstergesidir.

Güçbirliği çalışmalarını izleyen tüm grup ve kişiler KOMKAR'ın görüşlerini çok net olduğunu bilir. Ve elbette kendisiyle konuşulanları ve Denge KOMKAR'da yazılanları unutmadıysa bunları en iyi bilmesi gerekenlerden birisi de "Devrimci İşçi"dir. KOMKAR, ötedenberi "Devrimci İşçi"nin güçbirliği içerisinde yer alması gerektiğini savunur. Hatta Sovyetler Birliği'ni değerlendirişleri aynı olan hareketlerden gelen ve sonuçta "Devrimci İşçi"yi dışlamaya varacak olan birlik önerilerini de kabul etmedi. "Goşistlerle güçbirliği yapılmaz" görüşüne karşı çıktı. Bu konuda oldukça geniş polemikleri oldu.

KOMKAR onun güçbirliği içerisinde yer alması gerektiğini savunur ve bu konuda çağrılarda bulunur, görüşmeler yaparken; "Devrimci İşçi" kalkıp "KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç önemi yoktur. Faşist cuntaya karşı olmanın temel şartı Moskova'ya karşı olup olmamaktır" derse kendisini kim ciddiye alabilir? Öyle ya eğer KOMKAR için tek ölçü "Moskova'ya karşı olup olmamak"sa, "Devrimci İşçi" gibi Moskova'ya karşı olma yarışında başa güreşmek isteyen bir grupla neden güçbirliği görüşmelerinde bulunsun ve ısrarla onun bu birlik içerisinde yer alması gerektiğini savunsun?

KOMKAR, güçbirliği çalışmalarını sürdürürken grupların Sovyetler Birliği'ni değerlendirişlerinin mutlaka aynı olması gerektiğini şimdiye kadar savunmadı. Başka sorunlarda olduğu gibi bu konuda da anti-faşist güçler arasında görüş farklılıkları bulunabileceği bilinciyile hareket etti. "Devrimci İşçi" HDF ve Yurtseverler Birliği'ne eylem çağrısında bulunması da bu anlayışın sonucudur. Ama KOMKAR, dünya sosyalist hareketini karşısına alacak, Türkiye halklarının mücadelesini dünya ilerici, devrimci hareketinden soyutlayacak ve emperyalizmin ekmeğine yağ sürececek güçbirliklerinde de yer almaz ve almayacaktır.

Eğer "Devrimci İşçi" güçbirliği konusunda gerçekten yararlı olabilecek bir tartışmadan yana ise sorunu basite indirmekten kaçınmalı ve KOMKAR'ın hem Türkiye geneli ve hem de Kürdistan için savunduğu güçbirliği ilkelerini ele alıp değerlendirmelidir. KOMKAR'ın getirdiği önerilerden hangisine katılmıyor ve karşısında neyi savunuyorsa onu ortaya koymalıdır. En basit gerçekleri bile tersyüz ederek bir yere varlamıyacağını iyi bilmeli, hiç değilse kendisine sempati duyan insanların gelişmeleri izlediklerini ve kimin neyi savunduğunu az çok bildiklerini göz önünde bulundurmalıdır.

Türk burjuvazisi yıllardanberi ilerici güçlere karşı saldırıda bulunurken anti-sovyet silahı elinden bırakmıyor. O, kitle-

leri aldatılmak amacıyla bütün kötülüklerin kaynağının Moskova olduğunu yaygınlaştırmaya çalışıyor. Bugün aynı çabanın eskisine göre daha da yoğunlaştırılarak sürdürüldüğünü görüyoruz. Hatta "Devrimci İşçi"nin görüşünde olan insanlar bile bu tür gerekçelerle saldırıya uğruyorlar. Ama ne gariptir ki "Devrimci İşçi" bu basit gerekçeleri bir kenara bırakıyor ve burjuvazinin küflü silahına sarılarak KOMKAR'a "Moskova'ya sevenler derneği" kurmayı tavsiye(!) edecek kadar ciddiyeten uzaklaşıyor. Üstelik de "Devrimci İşçi" KOMKAR için bunları yazarken, başka sayfalarında kendisine burjuva yöntemleriyle saldırdığını ileri sürerek bazı gruplardan yakınıyor.

Aslında "Devrimci İşçi" için sorun başkadır. O giderek utangaç Maoculuğu üzerinden atmak istiyor. Maocu gruplarla bir araya gelmek için sabırsızlanıyor. Ama bunu yapmadan önce de bazı manevralara girişiyor. Kitleye, güçbirliğinin oluşturulması doğrultusunda çok çaba harcadiğini ama herşeye rağmen başarılı olamadığını göstermek istiyor.

Elbette "Devrimci İşçi" kendi kendisini istediği gibi değerlendirebilir, istediği gruplarla güçbirliğine gidebilir ve "Direniş Cepheleleri" yaratabilir. Bu onun bileceği bir iştir. Ama eğer "Devrimci İşçi" utangaç Maoculuktan kurtulmak istiyorsa bunu başkalarına çamur atarak yapmaya kalkışmamalı ve Orta yol politikası izlemekten vazgeçmeli. Nasıl bir güçbirliği yapmak istiyorsa onu ortaya koymalı ve o doğrultuda çaba harcamalı. Hiç değilse o zaman belki kendi çizgisinde tutarlı davranabilir ve herkes te onun ne istediğini net olarak görebilir.

Sonuçta "Devrimci İşçi"nin tutarlı ve net bir güçbirliği politikasına sahip olmadığı ortaya çıkıyor. O tipik bir felçli hastayı andırıyor. Felç olduğunun farkında bulunan hasta yürümek için çırpınıyor. Ama omurgası sağlam değil ve bacakları üstünde duramıyor. Bunun için de yardımcı ihtiyacı var. Sağa sola elini uzatıyor. tutunacak bir dal arıyor. Ancak bunu yaparken bilinçli bir tercihte bulunamıyor önceden. Eline hangisi gelirse ona yapışıp kalıyor. Ama bu arada şunu da unutmamalıdır. Rastgele tutulan dallar sağlam olmaz. Günün birinde çürük dalların kopması kaçınılmazdır. İşte o zaman felçli hastamız öylesine bir düşüş düşer ki bir daha yerinden hiç kıpırdıyamaz hale gelebilir.

**YAŞASIN TÜM
ANTI-FAŞİST
GÜÇLERİN
BİRLİĞİ**

bikim." (Dûmahika Rûpela 12'an)

Têmûrê Xelil Kurmanciya Sovyêtistanê zef rind dîzane, lê gava ew bi hevalê xwe helbestvanê Kurd, pêşewitiyê gel Tosinê Reşid ra Kurmanciya paqij dipeyive, kê mîrov ji xeberdana wan fêmdikin, hinek ji tirê ewana sorani xeber didin.

Eger Kurdek ser rojekê ji bê mala wana, derheqa Kurdên Sovyêtistanê da heqas dibê, ku dikare rind texmineke, ku sosyalizm çî daye Kurda. Mala wan Kurdên dilsoz da her tişt û melûmeti hene derheqa Kurdên cihanê da û ewana bi dil û can wan hemûyan didine Kurdzanan, da ku xebatên ulmi (zanîstî) da bêne xebitandin û ew xebat bihijje gelê Kurd.

Gelek mîrovên bi nav û deng yê wek: Qanatê Kurdo, Heciyê Cîndî, Çerkezê Xudo Bakaev, Erebe Şemê ûhd. li ser endamên vî malê bir û baweriyên xwe gotine û qedr - qimeteke giran dane Xelilê Çaçan û kurê wi Têmûrê Xelil. batên wan ewledên Kurd, ji bo gelê Kurd xebateke kêrhati û heja hesabandine.

Carna bira û heval, dost û pîsmam Têmûr ra telefonê vedikin û dibêjin: "Eferim bona karê te", "Min mîqala teya ser Kurda di rojnemekê Sovyêtiya da xwend", "Derheqa te da rojneme Moskov nîvîsiye." Bo wan tiştan spasi Têmûr dîkin, lê Têmûr vi awahi bersiva wana dide: "Ne hewceye hûn spasiyên xwe ji min ra bêjin. Ev karê, ku ez dikim, ew deynê min e û ez deyndarim bikim. Min tişteki zêde û ecêb nekiriye. Baştir dibe hûn ji bikin."

Van salên dawî Kurdên komarên Gûrcistanê û ên Asya Navin ji gelek pêşva çûne. Gava derheqa we pêşketinê da dibe xeberdan, Kurdên van Komarên Yekîti Sovyêt dibêjin: "Ev hemû tişt bi destê Têmûr û Tosin hatine çêkirinê."

Gelek kovar û rojnamên Kurdên cihada mîqale çap bûne derheqa pêşketina Kurdên Sovyêtistanê da. Dibe ku (belki) we xwendibe ji, pirê wan (dibe ku ji sedî sed) Xelilê Çaçan, lawê wi Timûr, Kurdzanê bi esil Qanatê Kurdo û Kurdeki dilsoz Tosinê Reşid nîvîsine.

Ne tenê endamê vî mala dilsoz vi awahinê; çar xal û apê Têmûr zûda institûtê temam kirine, her çar ji di nava Kurdan da xebitine û dixebitin ji. Apê wi Celil niha emrê wi 80 şale, lê pirtûkeke mezîna dîvîsê ser dirokê Kurdan. Xûşka Têmûr (dota mamê wi) sêva Bayloz 3 sala serokê Komela Xwendekarên Kurd li Ermenîstana Sovyêt bû, lê mêrê wê, Kurdzan Maksimê Xemo doktorê zîmanzaniyêye.

Gava yek derheqa xebat û şuxulvaniya Têmûr da dibê, hew zane, ku Têmûr mîroveki kale. Lê emrê wi ser hevdu 32 sale. Çaxê şev nivê sevê Rewan nava xewa hingorêdane û hemû razane, Têmûr xewa wi nayê, oda xwe da rûniştîye û bona gel dixebite. Têmûr 15 saliya xwe da hetanî niha cîvan da xebirda, distire, helbestên Cegerxwin dixwîne û di radyoyê da çend stranên wi hene.

Gava ev mîqale idi hazir bû û min di xwest bişanda, çend guhastin nava jiyan van mîrovên bi nav û deng da bûn. Gelê Kurd (Kurdên Sovyêtistanê) civîneke mezîna çê kir û biryar kir, ku Têmûrê Xelil bibe berpirsiyarê radyoya Kurdi, ji ber ku ew xût ciyê wiye û tenê ew dikare karê bavêyi pir giranbiha pêşva bibe, di radyoyê da bixebite. Lê barê Têmûrê Xelilê Çaçan, ku 24 sal serokatîya redaksiyona radyoya Kurdi kiribû û westiya bû, niha di rojnema Kurdi "Rya Tez" da dixebite, serokê parêye. Gelê Kurd ji bo karê Xelilê mezîna pir spasi jê kir, lê hukumetê ji hurmetname û pêşkêş dane wi bona xebata pir salan.

Kurdên Sovyêtistanê carna dibêjin, ku ev mala wek malbata Bedîrxana bo gel kar dîke.

Bi vi awahi Têmûr niha berpirsiyarê radyoya Rewanêya Kurdiye, berpirsiyarê radyoya Kurdiye here demokratîk cihanê.

Eger Kurdeki cihanê rojekê bêje: "Ez çî dikarin bikim bona gelê xwe?", vî mîqalê bîdinê, bira bixwîne.

(Dûmahika Rûpela 5'an)

kirêda hene: Mîzgefta mezîna du mekteb hene, mamhosta têda ders dibêjin, li mîzgefta Mîrcaniyêda mekteba melan ya paye bilind heye, mamostayê wê mewlevîna, di mîzgefta Pexamberde, û mîzgefta Eparxiyêda mektebê ulmê beyan heye, têda feqî hin dibîna û zû pê dihişin, di mîzgefta Xosrof-paşada ulmê kelmê dixunin, di mekteba Sarvelada ulmê feqiyê dixunin, feqiyê wê dibîne melaîyê şîrokîrîne (quran û hedîsê) di mekteba romida sofîya hazir dîkin, di mektebada tefsîrîna cerîre, teberî, Ayî Mesudî, Ebulays, Bexevî, Qazî, deylemî, Feyzulayê Hîrdî û tefsîra Ebu Seyd dixunin û mele-yên pir zana têda hene."

Ev melumetî jorî yê rêbarnama Evliya Çelebî derheqa Diarbekîrêda nişan dîkin nek bi tenê serxwebûna gelek mîr û xanên sinciqên Kurdan, ew wusan ji nişan dîkin, ku li zemanê sedsalîya XVII'da Diarbekîr navenda Kurdîstanê bûye, ku bi xwe şehereki serbixwe bi dem û dezge û sazman bûye, ku jiyîn û ayîna xelqê têda, rabûn û rûniştina wan, hebun û pêşekariya wan, reng û rûyên wan, gîşk nişan dîkin xwerûya Kurdan, yê bi xwe serwerî li kela, bajar û şeherekan xwe kirine, xudanî li mala xwe, ciware xwe, welatê xwe kirine û bê Roma reş karbûne hemû îş û kare xwe bi dem û dezge, bi tundurust û sazmani bi rêbirîna û jiyîne.

(Baştarafî 2. Sayfada)

askerlerden müsade almaları lazım ve mal, davarları da içeri koyup kapıları bağliyoruz. Oğlum dert çok iyiki izine gelmediniz. Çünkü birkaç defa gelip benim fotoğrafımı istediler ne fotoğrafımı verdik ne de adresini ve bize gönderdiğin 4 adet Kürtçe bandları hepsini sardık toprağa sakladık.

Benim sana yazmamın sebebi biz uzaklardasınız belki durumları bilmezsiniz. Selam eder gözlerinizden öperim,

Annen ...Elazığ/Kürdistan

(Dûmahika Rûpela 1'an)

Ji bo vî yekê ye ku, Metin, di nav tevgera sosyalist a Kurdîstanê da ci girt û di bin pel û baskên vî tevgerê da li dijî imperyalîzmê, kolonyalîzmê, faşîzmê û paşverûtiya feodalîzmê û ji bo azadî, demokratî û sosyalîzmê şer dîkir.

Tevgera sosyalist li Kurdîstanê demeke kurt da hêz û xurt bû, bir û baweriyên şoreşgerî di nav gel da belav bû. Gelê me ml da tevgera sosyalist. Ji ber ku tevgera sosyalist di Kurdîstanê da daxwazên karê û xebatkarên Kurd diparêze.

Ev pêşveçûyîna tevgera sosyalist dijîmîne gelê me yê kevneperest din û har dîkir. Ji ber ku bi salan vîda burcuwazî û kolonyalîstên Tirk bi laf, gef û derewan va gelê me xapandîye û sazûmana xwe ya xwînî birê va birîye. Lê iro ev plan, dek û dolavên kolonyalîstan yek bi yek aliye tevgera sosyalist da hate eşkere kirin. Bi ditîna van pêşveçûnan va dijîmîne gelê me har dibe, êriş û terora ser gelê me zêtir dîke.

Wextê ku Cuntaya faşîst hate serhûm, li Kurdîstanê zîlm û terora zêtir bû. Wî êrişên gran bire ser hêzên sosyalist, pêşverû û welatparêz. Bê gumani tîda û lêdanên gran, hêz û meriyên sosyalist dît.

Li hêla bajarê Agriyê (Qerekilîsê) xebatkarên Kurd bawerîya xwe bi tevgera sosyalist anibûn. Tevgera sosyalist wek hemû bajar û gundên Kurdîstanê li wir ji bûbû hêvi û umûda gel. Wextê Cuntaya faşîst dest bi girtînan kir, pir kesên sosyalist, demokrat û pêşverû hatin girtin û lêdan, tîda û eziyetên mezîna ditîna. Metin Aksoy ji ewê demê da hate girtin.

Di zindanên Cuntaya faşîst da Metin bi rojan kulan û lêdanên mezîna dit. Lê wi ji kolonyalîstên faşîst ra stuyê xwe xwar nekîr. Wan Metin dikutan, lê Metin berxwedîda, bi berxwedanê va ji serbilind dibû. Berxwedan û serhildana Metinê mîrxas wek şîveke ter dîşeqand surête dijîmîne xwinxwar.

Di dawiyê da Metin piştî lêdan û kulanên van zalimên faşîst hate kuştin. Lê ev mîrîn, mîrmeke zûhati bû. Ji ber ku Metin hê xorteki cwan bû. Dîkarbû demeke dîr û dirêj di rîya azadîyê da tekoşinê bîdomîne. Lê em vî yekê ji baş zanin ku qurbanên usa di Kurdîstanê da pir hatiye dayin. Metin, ne şehidê azadîyê ye yekemin e, ne ji yê dawî ye..

Lê eva yeka ji eşkereye ku, dijîmîna nîkarbûn Metin bikûjin. Berxwedan û serhildana wi bûye rêbrê şergrîna azadîyê. Ew ala ku wi bilind kirîye, êdi tu hêz û tu kes nîkare wê bixîne. Ev tevgera ku wi tîda da serê xwe daye, êdi di nav gelê me da şax û gulvedaye, ber û feki girtiye. Ew bûye hêviya gelê me.

Ev rîya ku Metin ronî kirîye da, rojên serketîna gelê Kurd dîr nîne.

Hêzên kolonyalîst ev xwîna ku rêtîna, wê tîda da bîxenqîn, Kurdîstan ji dijîmîna ra wê bibe gorîstan.

Em şergrîna azadîyê di yeksaliya kuştîna METIN da bi dengê bilind dibêjin; Metin nayê ne kuştin!

Tekoşîna Metinan rîya tekoşîna me nahi dîke.

Silav ji Metinan ra!

Dersên Zmanê Kurdi

14

LI SÛKÊ

Roja şemiyê bû. Xezalê, ji kure xwe Azad ra got:

– Ez dîçim sükê, tu ji min ra were. Alikariya min

bike.

Wi û diya xwe zembil û tûr girtin û çûn. Sûk ji mala wan ne dîr bû. Berê çûn dîkaneki ku tê da solan difroşin. Xezalê li solan nihêri û bi cotek qondire qayil bû.

Ji dîkandar pîrsi:

– Buhayê van çi ye?

– Hezar û du sed pangnot.

– Uff!.. Gelek buha ye.

– Ku dîxwazi ye erzana ji hene, ka binêre, got û cotek qondirê dîm nişan da.

– Ew bi çî ne?

– Neh sed pangnot in.

– Bî heft sedî nabe?

– Nabe. Jî heyşt sed û pêncî kêmtir nafroşim.

Xezalê ew ji ne kirî û jî dîkanê derketin. Dîkandar bi dî wan destê xwe hejand û got:

– Li sükê bigerin, dibe ku hûn ye erzantir dibînin!

Ew li hûn dîkanên dîm ji gerin, lê weki gotina dîkandarê pêşin bû. Sol li her derê buha bûn. Paşê dev ji sol kirinê berdan.

Lê tenê sol buha bûn? Hertîşt usa bû. Sûk bi mela tije bû. Her texlit tîşt dîhat froşin. Cîlê mîran, cîlê jînan, tîştên xwarinê, listok û heta trampelan.. Lê tu were bikire! Ew gori feqîran ne bûn.

Çavê Azad di kiras û pantoleki da ma. Paşê, de jê ra kiraseki erzana û cotek gore kirî.

– Em bo tîştên xwarinê hatin û ketin mesrefê!

Got diya wi.

Paşê çûn dîkaneki ku li wir tîştên xwarinê tên froşin. Xezalê penirê Ruhayê nişan da û pîrsi:

– Ew penir bi çî ye?

– 150 pangnot.

– Ewa jorin?

– 90 pangnot.

– Jê kilokî bide. Hek bi çî ne?

– Şeş pangnot.

– Pênc hew ji hek dîxwazim.

Xezalê û Azad li wir kilok ji zeytân, du kilo şekîr, kilok tîrî, çar hew ji nan girtin û ew kirin zembil û tûr, vegezin hatin mal.

* * *

Sûk	:	Çarşı, pazar	Tûr	:	Torba
Şemi	:	Cumartesi	Dîkan	:	Dükkan
Kur	:	Oğul	Dîkandar	:	Dükkançî
Alikar	:	Yardımcı	Berê	:	Önce

Qayil bûn	:	Beğenmek	Pîrsin	:	Sormak
Buha	:	Fiyat, paha	Pangnot	:	Lira
Alikari kirin	:	Yardım etm.	Sol	:	Ayakkabı
Zembil	:	Sepet	Cot	:	Çift
Jerin	:	Aşağıdaki	Mêr	:	Erkek
Dû	:	Arka, geri	Jîn	:	Kadın
Dest	:	El	Listok	:	Oyuncak
Hejandin	:	Sallamak	Heta(heya)	:	...e kadar
Ditîn	:	Görmek	Trampel	:	Otomobil
Pêşin	:	Önceki, ilk	Le vegezan-	:	Cevap ver-
Dev	:	Ağız	dîn	:	mek
Berdan	:	Bırakmak	Gor	:	Göre
Usa	:	Öyle	Jorin	:	Yukardaki
Mal	:	Mal	Kiras	:	Gömlek
Tije	:	Dolu	Pantol	:	Pantalón
Cîl (kînc)	:	Elbise	Texlit	:	Çeşit
Cakêt	:	Ceket	Xwestin	:	İstemek
Erzana	:	Ucuz	Gore	:	Çorap
Ketin	:	Düşmek, gir-	Mesref	:	Masraf
		mek	Ruha	:	Urfa
Hew	:	Tane	Zeytûn	:	Zeytin
Şekîr	:	Şeker	Xîstîn	:	Vurmak
Dan	:	Vermek	Bersiv	:	Cevap
Bide	:	Ver (Dan'ın emir hali).			

Kıyaslama sıfatı (Comperatif): *tir*

Mezîn	:	Büyük	Kêm	:	Az
Mezîntir	:	Daha büyük	Kêmtir	:	Daha az
Erzana	:	Ucuz	Bîlînd	:	Yüksek
Erzantir	:	Daha ucuz	Bîlîndtir	:	Daha yüksek

Tê da : Dî wê da
Dî wê dîkanê da tîştên xwerinê hebûn.
Tê da tîştên xwarinê hebûn.

jê ra : Jî wi ra
Xezalê jî wi dîkandari ra got.

Xezalê jê ra got.

Bunun gibi : Lî wê : Lê
Bî wê : Pê

Örnek:

Mîn lî wi zarokî ne xîst
Mîn lê ne xîst

Ez bî wi ra çûm bajêr
Ez pê ra çûm bajêr

* * *

(Dumahik heye)

SINET Û ÇAND

EZ NAMIRIM

Ez namırım
Bahoz û ba bî sed rengibe
Ez nahejm, ez nahejm
Ez namırım
Tu cari doza te bernadım.

Ger laşê min perçe-perçe biki
Biki tar û mar
Ger xanyê min wê ran biki
Tê da agir vêxi
Bî durxi min, bê ci û war
Ez namırım
Tu car doza te bernadım

Bî deng û ceng xwin birêji
Ez nakevim
Talan, kuştin û bî zorkari
Ez narevim
Wer min rengê berberi
z natewim

"bir hüzünse taşıdığım hep dağlar ardında, ufkun ötesinde umudu nasıl anlatmalı."

K. BURKAY

Bêwar

Qobani - Suriye

TU GIRTİ Yİ

Tu girtiyi,
Welat hêsir,
Xema meke, temaşeke.
Ew awazek te da
Bo azadiya Kurda,
Gihîştîye hemû çiya, hemû erda.

Tu hundurda xema meke,
Bawar bike, tu mêzeke.
Ew îdeolojiya te
hiş û mêjuyê te,
Diteyise, ronak dide.
Mina gulla biruskê
Eniya dijmin dixê,
birq vedide.

Tu hundurda xema meke,
Tu binhêre bî bawari
Ew îdeolojiya te,
Hiş û mêjuyê te,
Dilê tari kir ronahi,
Şevê meye reş dibe sayi,
Emê şerkîn bo azadi,
bo edlayi.

Adi Rojkani

WELAT ŞİRINE

Welatê min tu pîr şirini
Tu evina mezin li dilê minî
Digrim her roj digrim jî bo te
Ez iro jî te pîr dur ketime

Te ez mezin kırım, te ez xwedi
kırım
Ez te inkar nakım, ezê bîbim
kor
Ger ez bımırım te nebinim li
van welatên dur
Bıra tırba min bikolin le erdê
te pîr kur
Min pîr welat ditın, lê tû çikasi
xweşi
Jî ber mirovên xırab tu pîr jî
bextreşi.
Çavên min şuna hesra, hêdi
xwinê dirêje
Welatê min tu çikasi şirini.

Nergizê te hene pîr xweş
û bî bin
Madenê te hene gıst ziv û zêrin.
Çavên kor pîrın naxwazın te
bîbinin
Welatê min tu çikasi şirini.

Miletê te hene navê wan qehre-
man û merd
Wexta qırın dıkin dihejm çiya û
erd
Jî erdê te em digrın pîr zad û
ked
Welatê min tu çikasi şirini.

Şirin bûna te nayê gotın
welatê min
Ezê bıdım jî bo te rûh û canê
xwe
Fatê bîji AZADÎ bira birêje
xwina min
Welatê min tu çikasi şirini.

Keça Kurd Fatê

LI PEY GELE MIN

Netirse
Mezopotamya silek û cilek
hefa ku dî tenbura me da
têlek
dî tîfinga me da dîmê
gullek
em bist milonên
yek yek...
dî pê azadiya revok
bî lîngên xasi
bimeşın bimeşın...
kê goti em bê hişın
binhêr:
gustilên xwe dıkin erdê
gulyên xwe dıkin gılok
li enyên seran
bukên lî ber perdê

Lê va çî hin?
Lî pey gelê min

disa dil jî cih dıke der
keçên nû
xortên nû
dajo madara şer
de heeêr her eskerô
de her her...
zikê me birçî
dilê me tere
aşê me
iro
hêvi dihêre
emê sivê
NAN ÇEKIN NAN

EY GELE KURD!

Ey gelê Kurd!, ey gelê bîndest!
Rabe, rabe ser xwe
Şiyar be jî vê xewa kur
Çî dibe carekê binêre li
Kurdistanê
Kurdistan dınale, Kurdistan
dikure,
Kurdistan axin dıke.
hêje birina min pîr kure
wê min, keçê min û gelê
min qır dibe

Hûn çî sekîmine,
Hezên pêşverû, demoqrat
û şoreşger
Binêrın, dijmin hêzên xwe
çawa yek kırıye
Hûn hın dî xewê dane

Ew cuntaya faşist, ew cuntaya
xwınxwar
Sosyalistên min, demoqratên
min û şoreşgerê min
dî girtigeh û zindanan da digre
Û xwina gelê min dîmêje
Ewana ra zılıh û tedayên
mezin dıke
Hûn hın dî xewê dane

Rabın lo, rabın lî ser xwe
Hêzên xwe yek bıkın û bajon
ser cunta.

ŞERVAN

Mirovko

MALEK ÇI DIKARE BIKE BONA GEL ?

(Ji Jiyina Kurden Soviyetistanê)

Hesenê Uso

Her mirovêk, xwezma mirovê Kurd, di jiyana xwe da goti her tiştî bike bona mala xwe, gelê xwe welat û wetanê xwe. Hinek kê, hinek zêde, lê gereke bike. Eger usa bûya, niha Kurdistan aza bûbû.

Nava diroka gelê Kurda da mirovên, ku bona gelê xwe kareki mezin kirine pirin. Û malên usa li Yekiti Sovyêt ji hene. Em iro dixwazin derheqa maleke Kurdaye dilsoz da binivîsin, ku keda (emek) endamên vê malê gelekî mezîna nava pêşketîna Kurdên Sovyêtistanê. Belki maleke dinê pirtîr dixebite, lê ew xebat nahîjîye gel, dêmek, kara wê xebatê hindike, ew nivîskane (kême).

Serdestiya mala Xelilê Çaçan Mûradov ewe, ku ewana ne tenê bona gelê dixebitin, lê ya serê ewe, ku xebata wana kareki pîr mezin dide gelê me yê 20 miliyoni, û ew tevgerêdana bi Kurdên her çar qulpên cihanê ev mala bi xwe saz kirîye; ew mirovê qenc û zana eva 24 sale, ku serok û berpirsiyarê radyoya Kurdiye li Êrêvanê, ev nivîskarê Kurdaye, çend pirtûkên wiyê delal bi Kurdi derketine, ew endamê Yekitiya Rojnamevanên Yekiti Sovyête, çend piyês û poêmên Kurdi nivîsine. Lê kevaniya wi Eznivê Reşid eva 27 sale peyvkar (diktar, xebardankir) radyoya Kurdiye, jiyana Kurdên Sovyêtistanê di-gihîne Kurdên cihanê. Laweki wana - Têmûrê Xelil serokê para çandeye di rojname Kurdiye "Rya Teze" da. Lê mesele ev nine. Mesele ewe, ku xebata vê malê ya hêja di-gihîye gelê Kurd, hemû Kurdên cihanê. Dêmek, xebata wana bi per û bas-kê.

Bona gotara me dirêj nebe, em tenê tiştêki bêjin û paşê disa dûmayî bikin. Ew tiştê eve: Îro gerekê xebata Kurdên Sovyêtistanê bi-gihîye Kurda û Kurdistanê û gerekê xebata hemû Kurda û Kurdistanê ji (ên hêja) bi-gihîye Kurdên Sovyêtistanê. Ev barê giran eger ne sedî sed, lê ji sedî heştê ev mala hêja dike. Endamên vê malê temamiya şuxulvaniya Kurdên Sovyêt di-gihîne gelek rojname, kovar, komelên Kurda, him nava Kurdên Ermenistana Sovyêt, him ji nava Kurdên Komarên Yekitiya Sovyêti mayin da belav dikin.

Nava 24 salan da serok û berpirsiyarê radyoya Rewanêye Kurdi ji dengbêj û zaneyên folklorê me 1400 stran, mîqam, ji 40'î zêdetir piyês nivîsine, dewlemendiya gelê me ji undabûnê xilas kirîye. Ev hemû bi sal û zemana wê bi radyoyê bêne weşandin û ew gişk di-gihîye û wê bi-gihîye gel.

Nava van strana da ên Kurdên Kurdistanê (ên Eysa Şanê, Şirinê, Mehmed Arif Cizrawî, Şivan, Îsa Berwarî) û pir stranên bi zaravê Soranî ji hene. Ew hemû stran ev mala bi xwe peyda kirine, anîne û nivîsine, pêşkêşî radyoyê û gel kirine. Gund - gund, bajar - bajar, Komarên Sovyêti mayin geryane, rasti stranbêjahatîne û anîne dengê wana di radyoyê da nivîsine. Mirov metal û zendegirtî dimine ser mîlethîzî û pêşewitiya endamên vê malê. Xebata wana beramberî xebata komelekê mezin e.

Berê ji, jî û mîr - Xelilê Çaçan û Eznivê Reşid navça Kurdaya Elegezê da xebatekê mezin kirine. Heval Xelil 18 saliya xwe da sêkrêterê komsolê, yê navça Kurda bû, Ezniv listîkvana tiyatroya Elegezê ya Kurda bûye, zaningeha Qavqazê ya Kurda da xwendîye, dota dota (qîza) bolşevîkê kevintirin Reşidê Ecem e. Xelil du institut temam kirîye û dibistana Partiya Komûnist a here bilind xilas kirîye.

Zarokên van herdu ewladên Kurda di bajarê Rewanê da mezin bûne, lê Kurmancîkê usa zanin, ku mirov ji xebardana wana têr nabe, ji ber ku ev zarok mala pêşewitiyê gelê Kurda da mezin bûne, malekê usa da, ku rind haj ji diroka gelê xwe, erf - edet, deb, zargotin û zîmanê gelê xwe hene.

Eger Kurdên Yekiti Sovyêti li Komarêkê da civinekê çê dikin, an ji Kurdên Kurdistanê ku li Sovyêtistanê hin dibin li bajarên Moskow, Lêningrad, Kiyêv cejna Newrozê çê dikin, endamên vê malê li wir amade dibin, derheqa pêşketîna Kurda da gotina dikin, strana distirên, helbesta dixwinin, xeml û rewşeke Kurdi didine wê civînê. Gelek meriyên Kurdan her ciyan û her deman dibêjin: "Çiqas başe, ku eva mala heye, çiqas rinde, ku serokê radyoya Kurdi Xelilê Çaçanê".

Îro, gava emrê Xelil û Eznivê di-gihîye êdi 60 sala, ewana her pêşketînekê gelê xwe va minani zarokan şa dibin her qewmandîneke di nava jiyana Kurdên cihanê da di radyoya Kurdi da belav dikin û diweşînin.

Gava lawê wan Têmûrê Xelil institut temam kir (Têmûr fakultêta fizîk - matematîk - xilas kir), bajêr da zewicî, jineke Kurdi anî, bavê gotê: "Ezê jî û zarokên te xwedî bîkîm, lê tu here nava gelê bixebite." Têmûr çû, çû gundê Pamba Kurda li navça Aragasê û 3 sala li wêderê ders da zarokên Kurda, bû mamosta. Ji gund ji bi radyoya Kurdi o rojname Kurdi va hate girêdan, çî ku ji devê kal û pîrên Kurda yê zana dibihîst derheqa

zargotinê me da, dinivîsî û dişand.

Rojekê ji gazi wi kirin û teqlîf kirin, ku rojname Kurdi da bixebite. Têmûr hat û hetanî niha ji rojname da serokê para çandî ye. Lê hetanî wi çaxî Têmûr 6 sala endamê Komelê Xwendekarên Kurdi bû, li Ermenistana Sovyêt, wi xebateke pîr mezin kirîye di nava gelê da.

Îro, eger hûn welateki da li Ewropê, an ji Kurdistanê rasti pirtûk, rojname, stran, mîqale û wêneyên Kurdên Sovyêt tîne, bîzanîbîn ku pîrê wan Têmûr û bavê wi şandîne. Eger li Sovyêtistanê ji em pirtûk, rojname, kovar, stranên Kurdistanê dibînin (Kurdên ku li Ewropa dijî ji). Bîzanîbîn, ku pîrê wan Têmûr standîne. Eger Kurdi Kurdistanê ji Ewropayê tê Rewanê û Kurdi dixwazin wi bîbin, vê malê ra tîlefônê vedîkin, ji ber ku zanin, ku ew Kurdi der an mîvanê vê malê ye, an ii ewana wi Kurdi nas dikin û ciyê wi zanî.

Vê demê Têmûr bi 11 kovar û rojnameyên Kurdi va, bi gelek komelên Kurda yê derva ra girêdayîye û mirovên Kurdi ên bi nav û deng nas dike, wana ditiye, dan û standî çê kirîye, derheqa pêşketîna Kurdên, ku sosyalîzmê da dijî, wan ra qise kirîye.

Ev mala di rojekê da ji Kurdên cihanê 2 - 3 nava distîne. Xudanê nema ji vê malê ra dixwazin bîbin nas, ji wana pirtûk, stran, rojnameyên Kurdên Sovyêtistanê dixwazin. Eger ew Kurdi nasbe ji, nasbe ji, endamên vê malê daxwaza wana tîne ci, miyaser dikin û bi xwe ji ji wê yekê lezetê distînin, rehet radîzin, ji ber ku zanin, ku wê rojê ji bo gelê xwe karek xîzmetek kirin. Di nav wan da neme hene ji gelek berpirsiyarên rojname û kovarên Kurdi yê ku li Ewropayê û Kurdistanê ronahi dibînin, ji çend komelên xwendekarên Kurdi li Ewropayê. Ev hemû name vê malê da wek tîbarekê tîne xwedîkirin.

Gava carna nava Kurdên Sovyêtistanê dibe xebardî, dibêjin fîlanke Kurmancîkê rind zane, Têmûr bi vi awahî bersîva wana dide: "Fîlanke, gava em dibêjin zîmanê Kurmancî, gerekê em hîldîne ser hesêb, ku ew ne tenê zîmanê 120 hezar Kurdên Sovyêtistanê ye. Bi vi zaravê Kurdi (bi Kurmancî) ji 10 milyon Kurdên cihanê zêdetir xeber didin. Lema ji hûn gerekê Kurmancîya Kurdên Tirkîyayê, Kurdên Sûriyê rind bîzanîbîn, bona wê hûn gerekê gelek rojname û pirtûkên Kurda wan welata bîxwinin, çiqasî dikarin ji nav zaravê xwe gotîhên Erebi û Tirkî derxin û bi Kurmancîya paqî gotîna (Dûmahik li Rûpela 9'an)

Şertên Salawextî: 6 mehî 10 DM, salî 15 DM
Abone Şertî: 6 Aylîk 10 DM, yîllîk 15 DM

Heşap - No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767-606

Xwedi Sahibi ► Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan Li Elmanya Federal
Navnîşan : 6000 Frankfurt, Westendplatz 34, Federal Almanya
Berpirsiyar Sorumlusu ► A. Saydam

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine aus
Kurdistan in der BRD
Verantwortlicher Chefredakteur:
A. Saydam
Druck: Eigendruck